

Dvojmesačník, máj – jún 2018

Trenčín región

číslu 3
ročník 3

**Vo Valaskej Belej vzniklo
originálne múzeum**

strana 8

Výšivka žije

KOCR

Leto šité na mieru

strana 3

Turistická polícia

A čo tak Manín?!

strana 6 – 7

Na konci kraja

Dedina podľa pána Ela

strana 9 – 11

05 >

Fotoaparát i tablet

V rámci Európskeho roka kultúrneho dedičstva sa Trenčianska župa rozhodla odmeniť umelcov, pre ktorých je naše dedičstvo skutočnou múzou. Do 13. mája má každý z nich možnosť zaslať na úrad TSK svoj výtvar, ktorý tematicky korešponduje s kultúrnym dedičstvom nášho kraja.

Do súťaže sa môže zapojiť jednotlivec aj skupinka so spoločným dielom. Víťazným výtvarom sa môže stať napríklad fotografia, kresba, maľba, grafika, ale aj výšivka, báseň, pieseň alebo čokoľvek iné, čo bude niesť stopy kultúrneho dedičstva Trenčianskeho kraja.

Všetky súťažné diela budú zverejnené na facebookovej fanpage TSK. O víťazovi sa rozhodne hlasovaním prostredníctvom „Lajkov/páči sa mi to“. Autor, ktorý získa najviac lajkov, vyhráva fotoaparát s funkciou okamžitého vyvolania fotiek alebo tablet. Súčasťou hlavnej ceny sú voľné vstupenky na hrady a zámky v Trenčianskom kraji, do múzea a galérie v Trenčíne a do Hvezdárne v Partizánskom. (vb)

Ako som strihal vinič s Bruceom Willisom

Nuž, veru, vstup do tohtoročnej jari sa nám vydaril. Minimálne pocitovo. V posledných rokoch sme boli zvyknutí, že len čo sa roztopil posledný sneh, rovno sa napúšťali bazény a zimné bundy menili priamo za plavky. Tohtoročné dvadsaťštyri-týždne sú však presne také, aké si na jar predstavujem. Záhradkári mi dajú za pravdu, že prvé jarné práce v záhradkách si doslova vychutnávame pri príjemnom vánku a zubatom slniečku. Len nech to vydrží a neskrížia nám plány traja zmrznutí – Pankrác, Servác, Bonifác.

U nás šli ako prvé do zeme cibulka a povinná jazda – hrášok. No a tento rok som si prvýkrát „okoštoval“ strihanie viniča. Ibaže všetky tie poučky o očkách, púčikoch, konárkoch sú pre mňa doslova špa-

nielska dedina. A verte mi, že mám rady profesora Hričovského naštudované odpredu aj odzadu. No sotva chytím do ruky nožnice, akoby som sa vrátil pred zelený maturitný stôl. Dlane mi orosi studený pot a v hlave mi hrá napínava zvučka, ako keď sa Bruce Willis v záverečných scénach filmu musí rozhodnúť, či prestrihne modrý alebo červený káblík. Vzdávam sa. Tento

rozhodujúci krok, ktorý by mohol ovplyvniť život mladého viniča, prenechám na chladnejšiu hlavu. Rokmi osvedčený jarný strih nakoniec vykoná tatino.

Vrátim sa ja radšej do našej minizáhradky a zasadím trhovníkmi vypestované priesady papriky a rajčín. Nechýbajú ani bylinky, ktoré využívame najmä počas grilovacej sezóny. A čo vaša záhradka či balkón? Máte tam niečo originálne? Dajte nám vedieť a pochváľte sa nám aj s výnimočnou úrodou. My vám v tomto čísle ponúkame úrodu, ktorú sme počas uplynulých týždňov pozbierali v našom kraji. Verím, že vás zaujme. Na záver prosba – pošlite mi jednoduchý návod na strihanie viniča :-)

Radovan Stoklasa,
šéfredaktor

Múzeum má zborník

Takmer polstoročie trvalo, kým trenčianske múzeum opäť vydalo svoj zborník. Obsahuje články z oblasti archeológie, histórie, histórie umenia či dejín 20. storočia. Prispeli doň pracovníci múzea aj externí odborníci.

Tomáš Michalík sa venuje začiatkom

osídlenia Trenčína od neandertálcov až po lovcov mamutov. Miesto v zborníku si našiel aj historický pohľad Vojtecha Brabenca na niekdajšieho župana Salavského. Ten sa za čias Rakúsko-Uhorska postaral o zmiernenie biedy, ktorú miestni pocítili počas prvej

svetovej vojny. No a pri listovaní sa dostanete aj do súčasnosti. Riaditeľ múzea Peter Martinisko totiž prispel do zborníka opisom transformácie múzea po roku 2014. Na knižnom papieri zanechal aj výzvy, ktoré na múzeum čakajú. Trenčianske múzeum v Trenčíne chce vo vydávaní zborníka pokračovať. Predstavenie ďalšieho ročníka sa očakáva už koncom roka 2018. (ba)

Najviac sa požičiavali Dán i Keleová-Vasilková

V Trenčianskom kraji je síce viacero knižníc, zaujímavú štatistiku však ponúkame z troch župných – v Trenčíne, Považskej Bystrici a v Prievidzi. Vlni tam pribudli nové knihy a viaceré z nich sa stretli s veľkým ohlasom i so záujmom verejnosti.

Rok 2017 patril v trenčianskej knižnici k rekordným. Ponuka rôznorodých podujatí, ktorých bolo počas roka 522, prilákala do priestorov knižnice takmer 12 700 návštevníkov. Celkovo si cestu do jej priestorov vlni našlo viac ako 151-tisíc čitateľov. Pritiahnuť ich pomohla aj modernizácia spoločenskej a multifunkčnej miestnosti knižnice. Vynovené priestory sa využívali najmä na stretnutia s osobnosťami kultúrneho života.

Prírastok vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne predstavoval viac ako osemtisíc nových kníh. „Knižničný fond bol rovnomerne dopĺňaný na všetkých pobočkách knižnice novinami z beletrie a odbornej literatúry. Najžiadanejší boli autori oddychovej literatúry ako Dominik Dán, Jo-

Nesbo či Táňa Keleová-Vasilková, z odbornej literatúry sa najčastejšie požičiavali knihy z oblasti pedagogiky a manažmentu,“ prezradila riaditeľka trenčianskej knižnice Gabriela Krokvičková. Knižničný fond v nej obsahuje viac ako 221-tisíc kníh.

Považskobystrická knižnica v Považ-

skej Bystrici zorganizovala v roku 2017 celkom 510 kultúrno-spoločenských vzdelávacích podujatí. Takmer tridsiatka bola zameraná na znevýhodnené skupiny obyvateľov. Knižničný fond tu ku koncu roka obsahoval viac ako 83-tisíc knižných jednotiek.

Návštevnosť v minulom roku presiahla viac ako 65-tisíc ľudí. Záujem bol aj o Noc literatúry, kedy sa čítalo na nezvyčajných a bežne neprístupných miestach. Konali sa tu tiež prednášky s historikmi, staršími obyvateľmi či bývalými zamestnancami.

Bibliotéka v okresnom meste sa môže

pochváliť aj vydávaním vlastného časopisu. „Ide o občasník Knihařik, v ktorom verejnosti umožňujeme nahliadnúť do kuchyne knižnice. Sú v ňom informácie o podujatiach, do povedomia verejnosti dávame aktivitu kolegyň, ktoré píšu poéziu a prózu,

hrajú divadlo, zúčastňujú sa rôznych celoslovenských súťaží. V časopise tiež dostávajú priestor regionálne osobnosti,“ uviedla riaditeľka Považskej knižnice v Považskej Bystrici Ivana Knappová.

Každoročné čísla návštevnosti a zorganizovaných podujatí sa podarilo prekonať aj v tretej župnej knižnici. „V roku 2017 sme pripravili 413 podujatí, na ktoré prišlo 9 105 návštevníkov,“ priblížila riaditeľka Hornonitrianskej knižnice v Prievidzi Viera Masaryková. Knižničnemu fondu bibliotéky na hornej Nitre pribudlo 1 151 nových kníh.

Cestu do knižnice si našli aj významní spisovatelia a osobnosti kultúry. Pozvanie na podujatie, ktoré je súčasťou projektu História na dlani – s podtitulom Po hrôzach vojny či Holokaust, prijala aj posledná žijúca prievidzská Židovka Ružena Becková, ktorá prežila hrôzy koncentračného tábora na vlastnej koži. Ďalšie podujatie s názvom Knižné hody zasa prinieslo kreatívne kurzy maľovania so žiakmi Špeciálnej školy internátnej. (vb)

Turistická sezóna aktuálne klope na dvere, na mieste je otázka: čo nové prinesie KOCR Trenčín región na leto 2018?

„Úplnou novinkou, ktorá turistom uľahčí plánovanie výletu v našom kraji, je funkcia Trip planner alebo Plánovač výletu, ktorú sme spustili na webovej stránke www.trencinregion.sk. Trip planner pomôže záujemcom o spoznávanie kraja naplánovať si výlet v kraji podľa seba, vlastných preferencií. Vďaka interaktívnej mape si každý môže zvoliť lokality, ktoré má záujem navštíviť. Následne si ich pridá do Trip plannera, ktorý mu ihneď vytvorí itinerár šitý na mieru. Trip planner mu ukáže presnú cestu s podrobným počtom kilometrov a vzdialenosťami medzi miestami záujmu. Turista, ktorý si takto plánuje výlet v kraji, presne vie, koľko času potrebuje na presun medzi jednotlivými lokalitami a koľko času mu ostáva

Naplánujte si leto šité na mieru

Eva Frývaldská, výkonná riaditeľka krajskej organizácie cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región

a pozveme ich na spoznávanie neznámych lokalít.“

KOCR Trenčín región pri svojich aktivitách tradične myslí

„Križom krajom za 100 dní.“ Bude prebiehať formou mobilnej aplikácie OBJAVUJME, ktorú si súťažiaci pohodlne stiahnu do svojho telefónu a môžu ju používať aj off-line. Podstatou súťaže je za 100 dní, od 1. júna do 8. septembra 2018, navštíviť čo najviac vybraných miest a podujatí v kraji. Je medzi nimi napríklad aj tajomné čachtické podzemie, Kostolecká tiesňava, Pružinská jaskyňa či Múzeum praveku. Lokality sme zvolili tak, aby deti nielen zaujali, ale aby sa pri ich

Medzinárodný filmový festival v Trenčianskych Tepliciach, História z mučiarnie na Trenčianskom hrade či podujatie Strašidlá na hrade Čachtice. Rodinka, ktorá za 100 dní navštívi najviac lokalít a podujatí, získa lákavé ceny. Podrobné pravidlá súťaže a zoznam miest nájdete súťažiaci na našej webovej stránke.“

Prázdniny sú tiež ideálny čas na cyklistiku – čo ste pripravili pre vyznávačov tohto druhu zdravého životného štýlu?

„Naša webová stránka obsahuje podrobný prehľad všetkých značených cyklotrás v Trenčianskom kraji vrátane GPS súradníc, autentických fotiek či stručného popisu. Vášniví cyklisti môžu využiť interaktívnu mapu, priamo na mobile v teréne si pozrieť smerovanie cyklotrasy či rozhodnúť sa, akú turistickú zaujímavosť v okolí cyklotrasy navštívia. Pre cyklistov, bežcov, chodcov, ale aj rodiny s deťmi je určenej aj projekt Vrchárska koruna Trenčianska, ktorý pozýva na spoznávanie 20 kopcov a miest Trenčianskeho kraja. Na dvoch kolesách či v bežeckých teniskách môžete objaviť majestátne monumenty ako mohylu M. R. Štefánika, hrad Lednica, Považský hrad, ale aj Dračiu studňu, Mojtínsku jaskyňu či pútnické miesto Butkov. Súťaž trvá do konca novembra a odmenu za absolvovanie všetkých kopcov dostane každý súťažiaci.“

(ras)

na objavovanie nových miest. Funkcia Trip planner sleduje najnovšie moderné trendy v on-line plánovaní cestovania. Vďaka nej jednoducho predstavíme cestovateľom zaujímavé miesta v kraji

aj na rodiny s deťmi. Na čo sa môžu tešiť počas tohtoročných prázdnin?

„Na voľné prázdninové dni plné slnka sme opäť pripravili poznávaciu hru pre deti s názvom

návšteve aj niečo nové dozvedeli. Okrem zaujímavých miest treba v rámci súťaže navštíviť niektoré z piatich podujatí: Šašo Becko deťom na hrade Beckov, Muzikál na zámku v Bojniciach,

Novinky, vône i chute regiónov ovládnu Trenčín

Po roku bude opäť patriť trenčianske výstavnisko prehládke toho najlepšieho, čo slovenské i regióny susedných krajín môžu ponúknuť. Cestovateľské príležitosti, miestne chute i aktuálne novinky na tohtoročnú turistickú sezónu prinesie 7. ročník výstavy REGION TOUR EXPO, ktorý sa uskutoční v dňoch 11. a 12. mája 2018 na výstavnisku Expo Center v Trenčíne.

Svoju ponuku predstavia mestá, obce a regióny Slovenska, Česka, Poľska či Maďarska. Na veľtrhu budú prezentovať známe i menej známe zákutia, tipy na zaujímavé výlety, kvalitné kúpeľné pobyty či aktívnu dovolenku.

Novinky na blížiacu sa letnú turistickú sezónu, prírodné krásy, kultúrne pamiatky i ochutnávku regionálnych špecialít prináša aj domáca krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región. Návštevníci prezen-

POZVÁNKA – REGION TOUR EXPO

tačného stánku sa môžu tešiť na adrenalínové otvorenie expozície v podaní majstra Európy a niekoľkonásobného majstra Slovenska v cyklotriale Martina Behra. Vystúpenie rodáka z Trenčianskeho kraja, ktorý predvedie svoje umenie v piatok o 11.30 h v pavilóne č. 5, určite osloví nejedného milov-

nika extrémnych športov. Úspešný cyklotrialista zároveň pozve všetkých cyklistov na objavovanie trenčianskeho regiónu zo sedadla bicykla prostredníctvom online cyklotrás, ktoré sa nachádzajú na interaktívnej mape

webového portálu www.trencinregion.sk. Spoznávanie kraja návštevníkom spríjemní aj zábavná súťaž „Križom krajom za 100 dní“, ktorú pripravila KOCR Trenčín región pre rodiny s deťmi na vyplnenie voľných prázdninových chvíľ. Chuťové bunky návštevníkov stánku Trenčianskeho

kraja poteší degustácia zdravých nápojov i slaných a sladkých múčnikov. Pripravujú ju študenti Stredných odborných škôl obchodu a služieb z Trenčína a Púchova z lokálnych surovín, typických pre trenčiansky región.

Súbežne s výstavou bude už tradične prebiehať aj celoslovenská výstava cukrárskej výroby Torte & svet pečenia a 3. ročník festivalu slovenských produktov „Chuť Slovenska“ určeného pre všetkých gurmánov. Na výstavnisku nebude chýbať bohatý kultúrny program, zaujímavé prednášky a tradiční remeselníci, ktorým bude patriť vonkajší areál výstavniska. (ba)

Mestá spojené názvom a priemyslom

Predstavujeme DUBNICKO

Najmä stredné Považie patrilo v minulosti medzi silné priemyselné lokality. Strategicky rozmiestnené fabriky formovali mestá s dlhou históriou a určovali ich ďalší rozvoj. V prípade Novej Dubnice to bol práve priemysel, ktorý stál za zrodom jedného z najmladších slovenských miest.

Dubnický región sa rozprestiera v Ilavskej kotline, v centrálnej časti Považského podolia. Základný charakter a vzhľad dáva územiu rieka Váh, ale aj viaceré pohoria, ktoré ho obklopujú – zo západu výbežky Bielych Karpát, zo severu Javorníky, z východu zase Strážovské vrchy.

Mestá, ktoré sa v kotline nachádzajú, sa môžu pochváliť stáročnou históriou. Ich novodobý príbeh však zásadným spôsobom ovplyvnil ťažký priemysel, ktorý sa začal rozvíjať v prvej polovici minulého storočia. Spomedzi všetkých obcí najviac zaujme osud Dubnice nad Váhom. Tamjšie Závody ťažkého strojárstva a Závody všeobecného strojárstva sa radili medzi najväčšie a najvýznamnejšie firmy v bývalom Československu. Prežili výrazný rozmach v čase socializmu aj následný útlm v 90. rokoch. Výstavbu strojárenského závo-

du v roku 1929 podnietila najmä potreba obranyschopnosti Československa. Vtedajšie Ministerstvo národnej obrany sa rozhodlo vybudovať fabriku na výrobu zbrojárskej techniky práve v Dubnici nad Váhom. Dôvodom bola okrem iného najmä jej výhodná strategická poloha. Budovanie továrne malo vplyv aj na ďalšie oblasti života v meste – vyžiadala si preloženie štátnej cesty, presun koryta Lieskovského potoka, odbočku železničnej trate, výstavbu nových obydľí aj verejných budov. Mimochodom, pri stavbe továrne sa dokonca našla kostra mamuta, ktorá bola neskôr umiestnená v múzeu v Prahe.

Závod sa vo svojich začiatkoch špecializoval na výrobu delostre-

leckých zbraní, pričom patril pod koncern Škoda Plzeň. Počas druhej svetovej vojny však podnik podliehal záujmom nacistickej ríše. Armádny priemysel potreboval viac zbraní, preto sa fabrika rozrastala a zamestnávala tisíce

ľudí. Koniec vojny so sebou priniesol aj zničenie areálu, ktorý

zbombardovalo spojenecké letectvo. K jeho obnove došlo až po tomto búrlivom období. Prvými výrobkami z dubnických dielni boli konštrukcie mostov a žeriavov na obnovu vojnou zničených krajín. Nasledovala výroba bagrov a obrábacích strojov.

Ako v týchto závodoch stúpala produkcia, zvyšoval sa aj počet zamestnancov. Vtedajšie ubytovacie kapacity v Dubnici nad Váhom už nestačili. Pre nových pracovníkov a ich rodiny preto museli nájsť nové miesto na bývanie. Stalo sa ním územie, na ktorom v súčasnosti stojí Nová Dubnica.

Nové mesto sa začalo budovať v roku 1951. Za jeho výstavbu stál umelecký ateliér známeho a tiež trochu kontroverzného architekta Jiřího Krohu. Pôvodný urbanistický návrh však zrealizovali len z jednej tretiny. Aj napriek tomu Novú Dubnicu dodnes považujú architekti za historicky hodnotný príklad povojnovej bytovej výstavby. Samostatnou obcou sa stalo sídlisko patriace pod samosprávu Dubnice nad Váhom, a to presne 1. januára 1957. Vtedy dostalo aj meno Nová Dubnica – s Dubnicou nad Váhom alebo tiež Starou Dubnicou, ako ju dodnes niektorí nazývajú, ju tak spája nielen priemyselná výroba, ale aj názov.

Vychytená športová adresa? Kollárova!

V Dubnici a okolí mali vždy patent na výchovu skvelých športovcov. Veď svetu dodávali jednu hviezdu za druhou. Viaceré hokejové osobnosti dokonca spolu vyrastali na jednom z dubnických sídlisk.

K významným osobnostiam mesta patrí nepochybne štvornásobný majster Československa, dvojnásobný majster Slovenska a olympijský víťaz v boxe z roku 1952 z Helsínk Ján Zachara. Malý veľký muž slovenského i svetového boxu dodnes žije v Novej Dubnici a v auguste oslávi okrúhle 90. narodeniny. Školské lavice v Dubnici drala i bežkyňa na lyžiach Natália Prokopová, no najpočetnejšie zastúpenie majú hokejisti. Vychýrenou adresou, kde by ste našli na zvončekoch ich priezviská, je Kollárova ulica. „Jeden zakričal z okna a už sme všetci boli von-

foto: miba

ku,“ spomína Tomáš Tatar, ktorý v susedstve býval s Pavlom Demitrom, ale aj Radoslavom Tyborom či Máriom Bližňákom.

V detstve sa tu hrávali, spoločne vyrastali a dodnes sa tam naháňajú s hokejkami na asfaltovom ihrisku pri hokejbalových zápasoch. Aj mimo sezóny, keď si turnajom uctievať spomienku na kamaráta Michala Haviara. Odchovancom dubnického hokeja je aj reprezentant Ivan Baranka

i dvojnásobný držiteľ Stanleyho pohára Tomáš Kopecký, ktorý pochádza z Novej Dubnice a v roku 2010 jedol na námestí zo slávneho pohára držkovú polievku. Nielen Dubnicu, ale aj celé Slovensko zarmútila správa o tragédii z roku 2011, keď pri leteckom nešťastí v Rusku zahynula hokejová legenda Pavol Demitra. V Dubnici po ňom pomenovali materskú a základnú školu, ktorú navštevoval. (mib)

Dubnické citrusy na cisárskom dvore

Prvé oranžérie vznikali už v stredoveku v krajinách mierneho pásma. Neskôr ich nahradili skleníky, ktoré umožnili pestovať viac druhov rastlín. Oranžéria, ktorá fungovala v Dubnici nad Váhom, patrila medzi najstaršie v strednej Európe.

Vznik tamojšej oranžérie je zviazaný s menom Jozef Illésházy. Predstaviteľ známeho rodu zdedil v roku 1723 spolu s ďalším majetkom aj Dubnicu nad Váhom. Svoju pozornosť sústredil nielen na tamojši kaštieľ, ale

aj na takzvanú panskú záhradu. Tú pretvoril na francúzsky park a už o desať rokov neskôr začala v rámci neho fungovať unikátna oranžéria. Išlo o technologický skvost, pri ktorom využili v tej dobe najnovšie vedecké poznatky o pestovaní teplomilných rastlín. Budova s drevenou konštrukciou merala 64 metrov, pochválil sa mohla aj odsúvacou strechou a veľkými sklenenými oknami.

Popri pestovaní citrusových plodov fungovala v oranžérii aj škôlka figovníkov. Na ovocí vypestovanom v Dubnici nad Váhom si

v 18. a 19. storočí pochutnávali kúpeľní hostia v Trenčianskych Tepliciach. Pomaranče či mandarínky z tohto regiónu sa však dostali aj na cisársky dvor vo Viedni či na stoly európskych šľachtických rodov. Podľa dochovaných záznamov z roku 1765 bolo odoslaných z úrody 735 citrónov a 29 pomarančov. O sto rokov neskôr bolo úrody výrazne viac – predalo sa 5775 kusov pomarančov, 950 kusov citrónov a 3594 fig. Oranžéria zanikla v prvej polovici 20. storočia.

A B E C E D A

Illésházy

- Šľachtický rod, ktorý pôvodne pochádzal zo Žitného ostrova. Dubnicu vlastnil od 16. do 19. storočia. Počas tejto doby ovplyvňoval kultúrno-politický a duchovný život nielen mesta na Považí, ale aj celej krajiny.

Park. J. B. Magina

- Najskôr len upravená záhrada patriaca k Dubnickému kaštieľu. Neskôr ju pretvorili na francúzsky park. Jeho súčasťou bola kedysi zoologická záhrada či oranžéria. Dnes nesie park meno známeho dubnického dejateľa J. B. Magina a je chránenou kultúrnou pamiatkou.

Hokej

- Slovenský národný šport. V zámorí sa hral už v 19. storočí, postupne prenikal aj do Európy. Slovensko dosiahlo najväčšie úspechy v ľadovom hokeji na začiatku milénia, kedy počas štyroch rokov získalo tri medaily.

Kollárova ulica

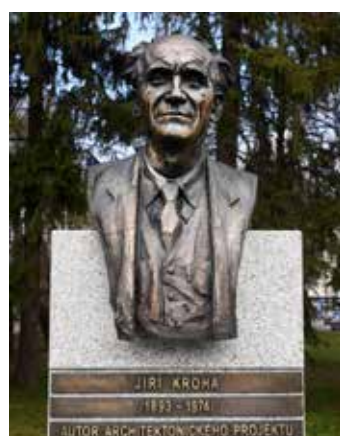
- Známa ulica v Dubnici nad Váhom, vyznačuje sa najmä veľkým počtom hokejových talentov.

Ťažký priemysel

- Vyrába produkty určené pre ďalšie priemyselné odvetvia a služby. V minulosti na Slovensku dominoval, neskôr sa naša krajina preorientovala najmä na automobilový a elektrotechnický priemysel.

Jiří Kroha

- Jeden z najvýznamnejších českých architektov minulého storočia, predstaviteľ českej medzivojnovnej avantgardy. Práve on stojí za vzhľadom a podobou centra Novej Dubnice tak, ako ju poznáme dnes.

A čo tak Manín?!

Každému poriadnemu turistovi srdce zaplesá pri pohľade na zobúdžajúcu sa prírodu. Jarná turistická sezóna je oficiálne odštartovaná. Zostáva už len oprášiť turistické topánky a hor sa na prieskum ďalšej zaujímavej lokality trenčianskeho regiónu. Tentoraz nás upútalo horné Považie, ktoré skrýva mnoho pekných zákutí. Jednou z najočarujúcejších je vraj oblasť Manínskej tiesňavy. Naša turistická polícia smeruje práve tam.

Národná prírodná rezervácia Manínska tiesňava nachádzajúca sa v Súľovských vrchoch asi 6 kilometrov od Považskej Bystrice je najužším skalným kaňonom na Slovensku – a podľa mnohých informácií aj v celej strednej Európe. Zároveň je považovaná za jednu z najkrajších prírodných lokalít Považia. Nájdeme ju medzi výraznými vrcholmi Veľkého (890,6 m n. m.) a Malého Manína (812,6 m n. m.), ktoré kedysi tvorili súvislý vápencový hrebeň. Zarezaním Manínskeho potoka do mäkkého vápencového

bradla vznikla úzka tiesňava so strmými skalnými stenami, miestami vysokými až 400 metrov.

Strecha Slovenska a iné „naj“

Tiesňava je necelý kilometer dlhá a na niektorých miestach široká len niekoľko metrov. Najužšie miesto tiesňavy bolo v minulosti pre vozy neprejazdne. Furmani museli pred ním tovar vyložiť, vozy rozobrať, všetko preniesť a potom vozy opäť poskladať. Tento stav trval až do roku 1933, kedy bola v najužšom mieste od-

strelená časť brala a cez tiesňavu vybudovaná spevnená cesta. Najužším miestom dnes sotva prejde autobus, je totiž široké len 3,7 metra. Východné pokračovanie Manínskej tiesňavy tvorí prírodná rezervácia Kostolecká tiesňava, kde možno obdivovať ďalšie „naj“, a to najväčší skalný previs v Karpatom oblúku nazývaný aj „Strecha Slovenska“.

Na Slovensku patrí Manínska tiesňava k najobľúbenejším turistickým lokalitám. Okrem prekrásnych výhľadov z okolitých kopcov a pokojnej prechádzky

samotnou tiesňavou je aj jedným z najlepších skalolezeckých terénov na Slovensku. Vďaka chladnej a vlhkej mikroklimu sa tu vyskytuje i množstvo vzácnych druhov rastlín a živočíchov, ktoré inak žijú v omnoho vyšších horských polohách.

Sezóna sa začala

Trasu začíname v obci Záskalie, pri križovatke turistických značiek zaparkujeme auto a vyberáme sa po zelenej značke. Po chvíli chôdze poľným chodníčkom si už vychutnávame výhľad

na majestátny Kostolecký dóm. Cesta sa ďalej vnára do lesa a nasleduje pomerne strmé stúpanie cez les na rázcestie Pod Veľkým Manínom. Tu meníme farbu a žltým značením sa dávame viesť ďalej cez hrebeň až do Manínskej tiesňavy. Sprevádza nás typické aprílové počasie.

Slnko sa spočiatku skrýva a okolité stromy pod silou vetra v lese vydávajú čudné zvuky. Neskôr na hrebene však vykukne a rozžiari všetko naokolo. Hore na sedle stretáme „turistky začiatničičky“ – Ivu z Bytče s kamarátkou. „Turistika ma chytila za srdce len nedávno, minulý rok pri pobyte v kúpeľoch Nímnica neďaleko odtiaľto. Robila som si výlety do okolia. No a dnes som zobrala kamarátku na Manín, je tu krásne,“ zdôverí sa nám. Po optimistickom stretnutí a pohľade do mapy zisťujeme, že odbočku na Partizánsku jaskyňu sme minuli. Pátranie meníme za rady skúsených miestnych. Tí sa nás ochotne ujímajú ako sprievod „manínskych nováčikov“. Skupinka aktívnych dôchodcov z Považskej Bystrice, ktorí sa vďaka turistike udržiavajú v kondícii celý život, nám porozprávala i čo-to zo svojho života. Turistike priúčajú aj svojich vnukov a vnučky, no ako s potmehúdskym úsmevom dodávajú – „tí by radšej ako po kopcoch, po diskotékach chodili!“ K jaskyni sa vraciame menším okruhom, ale nevadí, stálo to za to.

Za tri hodiny 10 km

Stojíme na výhľadovom brale s názvom Puklá skala. Predná časť brala je od jeho zvyšku skutočne oddelená puklinou. Odtiaľ je najlepší výhľad na Malý Manín, tiesňavu aj široké okolie. Druhý výhľad niekoľko desiatok metrov ďalej ukazuje na Záskanie, Kostolecký dóm a skupinku strmých skalných bráľ nazývanú Bosmany. Cestou nachádzame i ďalší skalný útvar typický pre Súľovské skaly – „okno“ v skale, cez ktoré možno pozorovať Kostoleckú tiesňavu.

Po chvíli hľadáme na poistnú reťaz vedúcu k Partizánskej jaskyni. Tvorí ju jediná, asi dvadsať metrov dlhá chodba. Názov

jej do vienka dala história, pretože počas SNP slúžila ako dočasný partizánsky úkryt. Odporúčame teda zbystrit' pozornosť a po napojení sa na žltú značku sledovať po pravej strane označenie

mu bodu tiesňavy. Najkrajší pohľad je späť na cestu, po ktorej sme prišli. Skalné steny ju úplne uzatvárajú, nad nimi sa týči ihlan Kavčej skaly. Po krátkom zastavení a zopár fotografiách

odbočky smer jaskyňa.

Vraciame sa na pôvodnú trasu. Chvilku ešte stúpanie, no potom už len smer dole. Rúbanisko, serpentíny, krásny les, až v závere vychádzame neďaleko kempingu Manín. Napojíme sa na červenú turistickú značku, ktorá je súčasťou Náučného chodníka Manínska tiesňava, a asfaltovou cestou sa dostávame k najužšie-

pokračujeme po ceste a za druhým zúžením tiesňavy opúšťame skalné spoločenstvo. Za pozornosť stojí i symbolický cintorín, miesto odpočinku milovníkov prírody pochádzajúcich z okolia, ktorí zahynuli v horách, v Manínskej úžine, prípadne sa zaslúžili o propagáciu krásnej Manínskej prírody. Spokojne sa vraciame na štart, k autu do Záskania. Celý

okruh Záskanie – rázcestie pod Veľkým Manínom – Partizánska jaskyňa – Manínska tiesňava – Záskanie má približne desať kilometrov a vrátane kratších prestávok zaberie vyše 3 hodín času.

U Petra Jilemnického

Spálené kalórie ideme doplniť do penziónu Manín v neďalekej obci Kostolec. Vznikol rekonštrukciou historickej budovy základnej školy postavenej v roku 1927. Významného učiteľa, ktorý tu pôsobil – Petra Jilemnického –, pripomína pamätná tabuľa pred budovou. Interiér je vkusne prispôbený pôvodnému účelu stavby. Výber z ponuky jedál je pomerne skromný, no tradičná slovenská kuchyňa nesklame. S kotlíkovým gulášom a bryndzovými haluškami sme spokojní. Jedlo s pekným výhľadom na už spomínané Bosmany sme si vychutnali vonku na terase. V prípade dlhšej zastávky možno využiť i ubytovacie kapacity naozaj príjemného penziónu. Na záver dnešného putovania nás zlákal Považský hrad, doteraz pozorovaný iba z diaľky oproti cez Váh. Východiskovým bodom je Považské Podhradie, miestna časť Považskej Bystrice. Krátky výstup do jeho útrob sa rozhodne oplatí. Pri lenivo zapadajúcom slniečku má výhľad z tohto miesta jedinečnú atmosféru. Príjemne unavení a plní zážitkov z aktívneho dňa sa vraciame domov. Nezostáva nám nič iné ako potvrdiť, že oblasť Manínskej tiesňavy právom patrí medzi slovenské NAJ lokality a určite stojí za návštevu. Či už si vyberiete nenáročnú prechádzku tiesňavou, náučný chodník, alebo vybehnete na okolité kopce, Manín vás vždy očarí.

text a foto: bafa

Strava	8/10
Ubytovanie	8/10
Wellness	-/-
Obsluha	9/10
Lokalita	10/10
Celkový dojem	9/10

Výšivka žije

Kroj z Valaskej Belej inšpiroval aj zakladateľa českého výtvarníctva Josefa Mánesa

Kedysi po večeroch pri sviečkach, dnes počas dňa za šijacím strojom. Pod rukami šikovných belianskych žien sa naprieč časom stále rodia doslova umelecké diela.

Valaská Belá mala v dávnej minulosti veľmi jednoduchý kroj. Až časom si ho ženy začali vyzdobovať. Výšivka síce spočiatku slúžila na prekrytie spojov, neskôr sa z nej však stala módna záležitosť. Krásu belianskej výšivky sa podarilo znovuobjaviť manželom Blahovcom z Máčova. Vďaka ich nadšeniu i citu pre históriu sa zachovali tradície z tejto doliny. No nenechávajú si ich len pre seba, práve naopak.

Vo Valaskej Belej otvorili múzeum, kde chcú ukázať domácim aj cezpoľným návštevníkom krásu jednej z najstarších slovenských výšiviek. „Čím je človek starší, tým častejšie sa vracia k veciam, ktoré zamladi prežil. Mali sme doma krosná a mama mi ako dieťaťu dovolila trochu si na nich zabúchať. Mojmým snom je zachovávať kultúrne dedičstvo,“ hovorí zakladateľ Múzea plátna, tkáčstva a výšivky Anton Blaho. Najstaršie vystavené kroje, ktoré miestni našli v starých

skrinách a na povaliach, majú 70 až 80 rokov.

Vedľa priestorov múzea sa nachádza aj dielňa, kde sa ženám pod rukami a ihlami strojov vyfarbujú nové výšivky podľa dobových vzorov. Na pracovnom stole majú odložené bábiky, ktorým vyšívajú zmenšené podoby belianskej krásy. Hneď vedľa zas búchajú tkáčske krosná. Na nich prepletajú potrhané staré posteľné obliečky. Riadok za riadkom, buchnutie, ďalší riadok a ďalšie buchnutie.

O niekoľko hodín sa spoza tkáčskeho stavu začína rysovať koberec. „Taký dvojmetrový máme vyrobený

za týždeň. Zaujímavé je, že už naši predkovia vedeli recyklovať. Staré látky oprali a vyrobili z nich niečo nové, užitočné. Pravdou je, že práca za tkáčskym stavom je skôr vhodná na zimu. Sú to celé hodiny, ktoré strávite za týmto strojom. Chce to kus fyzickej sily, musíte byť odýchnutý a keď dostanete všetky kroky akosi pod kontrolu, stane sa z tejto práce aj relax,“ opisuje náročnú a zároveň krásnu prácu belianska tkáčka Viera.

Anton Blaho okrem financií investoval do tohto múzea najmä svoj čas a energiu. „V našej doline nie je veľa obcí, kde by sa zachovalo podobné

dedičstvo. Tu vo Valaskej Belej je najzácnejšie, a preto sme sa ho pokúsili oživiť a priblížiť. Kroje sme zbierali takmer štyri roky,“ opisuje majiteľ múzea s tým, že belianske kroje ho neprestávajú fascinovať ani po rokoch, každý ďalší pohľad na ne je originál.

Jedinečná žltá-oranžovo-červená výšivka s modrými a zelenými akcentmi nemá podľa manželov Blahovcov páru. A ich nadšenie zdieľa aj Sylvia Maliariková z Oblastnej organizácie cestovného ruchu horná Nitra – Bojnice. Aj podľa nej má belianska výšivka neopakovateľný rukopis, ktorý nenechá chladným žiadneho návštevníka Valaskej Belej.

„Neodolal jej ani Josef Mánes, zakladateľ českého výtvarníctva. Z dokumentov, ktoré mám k dispozícii, chodil po potulkách Slovenskom a zastavil sa aj vo Valaskej Belej. Beliansky kroj ho natoľko zaujal, že namaľoval miestnu ženu Marínu Kurincovú,“ opisuje nadšenie pre miestne kroje aj za našimi hranicami Anton Blaho. Ďalší dôkaz toho, že obec, ktorá sa rozprestiera na širokom území a kde život nepoľavil ani na rozľahlých lazoch, mala už v minulosti zanietných ľudí. Ľudí, ktorých spojila výšivka. Výšivka, ktorá prekročila aj vlastný tieň. (ras)

Múzeum plátna, tkáčstva a výšivky

Valaská Belá č. 530 pri KD
Otvorené: celoročne; pondelok - piatok 7.30 - 11.30
alebo podľa dohody, tel. kontakt: 0908 243 800

Dedina podľá pána Ela

A je to tu! Čítate riadky, ku ktorým nás inšpiroval náš čitateľ Elo Beďaťš z Trenčianskych Mitíc. Niekoľko z jeho múdrych postrehov či vtipných slovných

NA KONCI KRAJA

hračiek sme si požičali aj do tejto reportáže. Vitajte teda v obci, kde záhrady polievajú minerálnou vodou. V čase nášho príchodu sa v záhradkách práve pripravujú na prebúdzajúcu sa jar. Zdravia nás škôlkari na prechádzke a všade vládne neopísateľný pokoj.

Najlepšie miesto na život

Stromčeky orezáva aj dôchodca, 68-ročný Ján Žilka. Hoci má plné ruky práce, nájde si čas aj na zvedavé otázky. „Čím sú Trenčianske Mitice výnimočné? Nuž, neviem, no niečo vám poviem. Pracovne som prejazdil celú Európu, ale žiadne iné miesto ma nezaparkovalo. Dnes tu mám sad, o ktorý sa starám, kým vládzem. No zdá sa, že u nás máme tuhé koreňky. Veď len prednedávnom som pochoval mamičku. Mala úctyhodných 95 rokov. Čo k tomu dodať,“ usmeje sa a už ošetruje ďalší konár.

Aj ďalší záhradkár, ktorý práve upratuje pozemok, nedá na Mitice dopustiť. Už tu síce

nežije, ale aspoň sem prichádza obrobiť kus rodnej zeme. Možno je aj to prostredím, možno spomienkami na detstvo, možno medziľudskými vzťahmi a úsmevnými príhodami. „Ako sa na dedine žilo? Spoločne. Ak sa susedka dozvedela, že jej kamarátka bude v ten deň vyprážať šišky, tiež zamiesila cesto. A vyprážať prišla na susedkinu masť :-). Za to jej ponúkla odplatu. Ak bude chcieť vyvariť údené, môže použiť jej vodu, keď bude robiť fazuľu :-).“ Aj takto zachytáva miestne prekážky Elo Beďaťš.

Dedina bez krčmy

Keď dnes komukoľvek na Slovensku povieť „Trenčianske Mitice“, okamžite sa mu vynorí minerálka. Má priaznivé účinky pri poruchách zažívacieho traktu a pri zápalových ochoreniach močových ciest. Má niekoľkostoročnú tradíciu a objavila sa aj na stoloch cisárskeho dvora vo Viedni. Okrem toho, že sa rovno v obci plní do plastových fľaš a putuje na pulty predajní, načapovať si ju môžete aj priamo v altánku. „Ešte donedávna sme ako obec vyberali aspoň symbolické eurové

Elo Beďatš

foto: OU Trenčianske Mílice

parkovné pre cezpoľných, čo majú záľusku na minerálku. Konateľ od minerálnych vôd však prišiel a navrhol, že mesačný príjem obce zaplatí jeho firma. Verejnosť má teda kyselku úplne zdarma. Treba však povedať, že medzičasom sa ľudia umravnilí a už neparkujú halabala,“ hovorí starosta s dvadsaťročnou praxou s vedením obce Dušan Rozemberg. Rodák zo Šale sa do Trenčianskych Mílic priženil a miestni ho okamžite prijali medzi seba. Sám nedá na mitickú kyselku dopustiť a o jej sile píše aj miestny historik Elo Beďatš. „Táto naša voda má takú silu, že keď do nej nalejete kvitu, hneď je z nej pálené.“

A len tak medzi nami, kedysi aj miestne pálené nieslo o sebe všelijaké chýry. „Miklošovská slivovica sa kvalitou vyrovnala aj bošáckej, kálnickej alebo knorky. Tiež sa dala raz vypiť,“ veselo píše pán Beďatš. Dnes by ste v dedine ťažko hľadali krčmu. Obec, kde nájdete tri cintoríny aj tri kultúrne domy, nemá ani jedno pohostinstvo. „Žiadne sa tu neužívajú. Tá naša kyselka je asi dosť silná a dosť veselá,“ dodáva na alkoťému starosta.

Kým dnes je kyselka najväčším bohatstvom obce, svojho času to bola vápenka. „Dobre vypálené vápno bolo známe široko-d'aleko. Pre jeho kvalitu ho používali v stavebníctve, potravinárstve, ale aj vo farmácii. Lifrovali ho až hen do Komárna a odtiaľ na „šife“ až do Pešti,“ píše Elo Beďatš s tým, že vo vápenke bola aj výnimočne ťažká robota. Všetko sa robilo ručne. Keď vápenka zanikla, zostrelili aj 35-metrový komín. „Dnes tu spracovávajú surový vápenec na múčku, ktorá sa používa nielen v sklárstve a stavebníctve, ale aj ako prísada do kýmnych zmesí,“ vymenúva miestny historik.

Zemani, Fiškáli, Špekulanti

Ak ste sa náhodou pozastavili pri počte kultúrnych domov a cintorínov, tu je vysvetlenie. Terajšie Trenčianske Mílice sa totiž skladajú z troch pôvodných obcí. Aby sa každej ušlo rovnakej pozornosti, spoločenský život putuje z jednej obce do druhej. Fašiangy majú pod palcom „Zemani“ zo Zemianskych Mílic. Oslavy 1. mája sú v rukách „Fiškálov“ z Kostolných Mílic, no a „Špekulanti“ rok čo rok vítajú turistov v Rožňových Míliciach na populárnom podujatí Mitická dvadsiatka. Všetci sú však hrdí na zvonicu – zrekonštruovanú pamiatku z 19. storočia. Každý deň zvoní napoludnie a o šiestej večer. Ranné zvonenie zrušili, keďže budilo aj tých, ktorí vstávať o tomto čase ešte nemusia. A povedzme si úprimne, takých je stále viac.

V Trenčianskych Míliciach sú síce tri kultúrne domy, no ani v jednom sa nezachovala tradícia ochotníckeho divadla. „V povojnových rokoch tu veľmi aktívne pracoval ochotnícky súbor. Mal asi tri desiatky účinkujúcich. Mladí nacvičili divadlo, predstavili sa najskôr

doma a potom počas nediel' vystupovali vo všetkých okolitých obciach. Zašli dokonca aj do Nemšovej či Uhrovca. Niekoľko vystúpení sme mali aj v Bánovciach nad Bebravou. A ten, kto čo len raz zažil „dosky, ktoré znamenajú svet“, nezabudne na tieto zážitky. Keď len spomeniem hry Ženský zákon, Kubo, Divá Bára, Kamenný chodníček, Sládkovia... Dokonca sme vyhrali aj okresnú divadelnú súťaž. Zabodovali sme vtedy práve s Divou Bárou. Postup do krajského kola v Nitre sa však nekonal. Zabrzdili nás financie. Peniaze, ktoré sme zarobili na vstupnom, sme investovali do kulis a iných zariadení potrebných pre divadelné hry. Nemali sme žiadnych sponzorov,“ spomína na herecké roky Elo Beďatš. Hovorí, že po nástupe televízie zavládol divadelnícky útlm a začala sa pestovať papučová kultúra. Starosta Dušan Rozemberg má pritom jeden sen. V Miticiach dať dokopy podobný tím nadšencov pre kultúru, možno aj tú divadelnú.

Život do obce sa aspoň sčasti snaží prinavrátiť ranč Santana. Westernové predstavenia a najnovšie aj detský parkúr lákajú do Mitíc stovky návštevníkov.

A keď už sme pri športe, veľa sa ho tu neudržalo. Teda okrem „slovenskej hádzanej, zápasenia o prežitie a skoku do reči sa tu darí najmä turistickému oddielu,“ chváli miestnych turistov pán Elo. Do spomínanej Mitičkej dvadsiatky sa pravidelne zapája aj 300 priaznivcov. Hrdý je tiež na Trenčianske minerálne vody, ktoré sponzorujú a udržiavajú tak pri živote futbal. Kopačky sa však obúvajú v TJ Trenčianske Jastrabie.

Mitice bez ypsilonu

Rožňové, Zemianske a Kostolné Mitice vznikli na území niekdajšieho panstva Mýto a až v šesťdesiatych rokoch sa spojili do Trenčianskych Mitíc. Prečo sa „ypsilon“ z Mýta nepreniesol aj do Mitíc, ostáva záhadou. Aj keď povesť Ela Beďatša ponúka odpoveď. „V minulosti, keď sa vyberalo mýto, boli miestni chlapi o niečo chápavejší. O niečo uznanlivejší a nie až takí nekompromisní pri platení ako ich kolegovia z iných mýt. Jednoducho boli mäkší, čo sa, pravdepodobne, premietlo aj do názvu obce,“ uzatvára jazykové okienko rodený Mitičan Beďatš. A pridáva ešte niečo mitické veršované.

*Pime Mitickú perlivú pre osvieženie,
bude to jej kvality osvedčenie.*

*Táto voda u starších letí,
no obľubujú ju aj deti.*

*Chod' do sveta, voda naša.
A prekroč' aj hranice.*

Rob všade len dobré meno obci Trenčianske Mitice.

pripravili: Martin Petrik, Radovan Stoklasa

Stále drží kilá jablák

Nezlomná, nezničiteľná, silná. Všetky tieto prívlastky patria jedinému stromu, majestátnej jabloni z Bošáče. Aj vo veku 120 rokov stále rodí. Na Slovensku získala primát Strom roka. A to nie je všetko. Dokonca sa umiestnila medzi najkrajšími stromami Európy.

Na jar bohato zakvitne a v lete na seba udrží kilá chutných jablák. Keď sa na ňu pozriete, na prvý pohľad by ste zaváhali, či ju netre-

ba zrezať. Ona sa však so svojou krásnou škaredosťou prebojovala až do súťaže o najkrajší európsky strom. Nezlomná jabloň z Bošáče je prastará jabloň, ktorá je pamiatkou na dávnych ovocinárov, ktorých stromy rastú a rodia ovocie aj po viac ako sto rokoch. Ide o málo známou, vzácnu a dnes už takmer zabudnutú regionálnu odrodu Citronové zimné Zabudišovské, ktorá rastie pri ceste pri obci Bošáča v časti Zabudišová.

Organizátorom európskej súťaže bol Environmental Partnership Association (EPA), čiže konzorcium šiestich nadácií z Bulharska, Česka, Maďarska, Poľska, Rumunska a Slovenska, ktoré podporujú komunitné projekty zamerané na ochranu životného prostredia. Medzi vysokými a majestátnymi konkurentmi sa bošácka jabloň umiestnila na šiestom mieste. Môžeme byť na ňu pyšní, keďže z celkovo trinástich stromov skon-

foto: zdroj: TSK

čila v prvej polovici. Absolútnym víťazom sa stal „spievajúci korkový dub“ z Portugalska, ktorý získal 26 606 hlasov. (mib)

Podžiaran i Nadšenci vo finále Zem spieva

Po úspešnej prvej sérii folklórnej súťaže Zem spieva sme na obrazovkách verejnoprávnej televízie RTVS spoznávali ďalšie ľudové zvyky, tradície, tance, piesne, višňovačky z rôznych kútov Slovenska i zo zahraničia. V najlepšej desiatke mal aj tentoraz zastúpenie náš kraj.

Do populárnej súťaže sa zapojili folkloristi zo všetkých regiónov Slovenska, ale aj Slováci žijúci v zahraničí. Do pestrej palety finálového predstavenia sa dostali aj trenčianski Nadšenci. Porotu aj divákov zaujal ich recept na zábavu. Folklór so štipkou moderných prvkov a silnou dávkou humoru. Ak by si laik myslel, že to budú mať ta-

nečníci a speváci v tejto kombinácii jednoduchšie, veľmi by sa mýlil. Ako sami hovoria, pôvodné piesne a tance musia mať veľmi dobre nastudované. Či už cez videonahrávky alebo prostredníctvom literatúry. No a spomínané vtipné vsuvky sú už len

nadstavbou, ktorá sa do choreografie dostáva postupne. Folklórny súbor Nadšenci sa venuje najmä folklóru z okolia Trenčína, ale o jeho vystúpenia majú záujem aj ďaleko za hranicami nášho regiónu.

Trenčiansky kraj však vo finálovej

desiatke Zem spieva zastupoval aj skvelý folklórny súbor Podžiaran z Papradna. Ten uspel v druhom semifinále. „Veľmi sme nečakali, že by nás sms hlasovanie mohlo posunúť do finále, keďže naše piesne sú také špecifické. Dojalo ma, ako nás ľudia aj z iných dolín, folklórnych skupín a súborov podporovali. Súťažili sme aj za krásne piesne typické pre oblasť Javorníkov,“ prezradila po postupe do finále vedúca súboru Lenka Jandušíková.

Podžiaran s veľkým repertoárom papradňanských piesní síce nedosiahol vo finále na najvyššie priečky, ale už len postupom urobil skvelé meno celému regiónu.

(ros)

foto: facebook

„Pohoda je žiarivým príkladom, jedinečným, skvelým a popredným európsky festival.“ Tieto slová odzneli z úst Teresy Moore, riaditeľky iniciatívy A Greener Festival počas odovzdávania ceny Green Operations Award pre festival Pohoda v holandskom Groningene na European Festival Awards.

Zjednodušené a preložené – Pohoda je najekologickejší európsky festival. Na trenčianskom letisku sa o „zelenú atmosféru“ snažia už niekoľko rokov, pričom stále pribúdajú nové ekologické prvky. „Pódiá zapojili do rozvodovej siete, vytvorili mobilnú solárnu elektrárňu. V snahe redukovat' emisie zabezpečujú festivalové vlaky naprieč krajinou, promujú festivalové autobusy, projekt spoločného cestovania #spolunapohodu a pre organizátorov a umelcov poskytujú

Ocenená Pohoda bude ešte zelenšia

v areáli festivalu bicykle,“ doplnila Teresa Moore.

Separovanie a vratné pollitrové poháre sú už neoddeliteľnou súčasťou festivalu. Pohoda 2018 však ponúkne ešte viac. Vratné budú poháre aj na menšie nápoje, čo bude v praxi znamenať absolútnu stopku jednorazovým plastovým pohárom. „Dôležitá zmena sa udeje v narábaní s odpadom. Okrem navýšenia počtu stanovišť so smetnými nádobami pribudnú zberné miesta, v ktorých bude odpad triediť vyškolený personál. Umiestnené budú prevažne v gastrozónach

a mali by fungovať ako akési veľké „okienka“ na odnášanie odpadu nielen z jedál. Bio odpad vrátane riadov a príborov z rozložiteľných materiálov sa bude následne kompostovať priamo na mieste,“ vymenúva ekologičky Anton Repka z tímu Pohoda festival.

Vodiči elektromobilov sa môžu tešiť na nabíjaciu stanicu. „Pohoda predstaví aj nové riešenia v narábaní so solárnou energiou. Už v tomto roku sa zväčší podiel odobratej energie z pevnej siete vďaka rozšíreniu dočasných odberných miest. Festivalovo-

vé oblečenie bude v roku 2018 kompletne potlačené textilnými farbami s certifikátom GOTS,“ doplnila Anton Repka.

„Pocit silnej festivalovej komunity, ktorý zažívame každoročne na trenčianskom letisku, je úžasný. Počas festivalu je veľa vecí v rukách návštevníkov. Tí sa stávajú európskym fenoménom vďaka svojmu prístupu k čistote a k areálu, k sebe navzájom a k prostrediu okolo nich. Keď ukazujeme napríklad fotky z našich stanových táborov po skončení Pohody, mnoho ľudí nám nechce veriť, že sme pred fotením kempy neupratili. Veríme, že aj novinky pre rok 2018 ľudia prijmu, budú ich baviť a prispedia k vytvoreniu ešte krajšej podoby festivalu,“ vraví o pripravovaných „vychytávkach“ Michal Kaščák. (pet)

Zlatá ulička na prievidzskom paneláku

Mnohých Prievidžanov prekvapil pohľad na jeden z tamajších panelákov. Uprostred rušného sídliska sa objavil kus historickej Prievidze. Konkrétne ide o takzvanú zlatú uličku, na ktorej konci je barokový piaristický kostol.

Akési centrum turizmu sa vďaka šikovnému Handlovčanovi prenieslo aj na fasádu osemposchodového paneláku v Prievidzi. Motív navrhli samotní obyvatelia bytovky a predlohou pre sprejera bola historická pohľadnica. Umelecké dielo na bočnej stene domu má rozmer 60

foto: facebook

metrov štvorcových a sprejer umelec na ňom pracoval celý týždeň. Pristavovali sa pri ňom aj pamätníci, ktorí pri pohľade na zlatú uličku neskrývali dojatie a nadšenie. Na-

šli sa aj takí, ktorí prispeli svojimi spomienkami a upozornili na detaily. Ak sa vyberiete k prievidzskej zlatej uličke, porovnajte ju s týmto obrázkom. (rev)

Rekonštrukcia mosta v Ilave už v lete

Priehradový most cez Vážsky kanál v Ilave sa po rokoch dočká opravy. Okrem toho, že rekonštrukcia zabezpečí predĺženie jeho životnosti, zvýši sa aj jeho zaťažiteľnosť.

„Most sa nachádza vo veľmi zlom stavebno-technickom stave, preto sme v roku 2016 vypracovali projektovú dokumentáciu na jeho rekonštrukciu. V súčasnosti prebieha proces verejného obstarávania na dodávateľa rekonštrukcie,“ uviedol Radovan Hladký, poverený riadením Odboru dopravy na Úrade TSK. Ilavský most prejde po diagnostike

celkovou sanáciou. Najskôr sa vyčistia oceľové a betónové konštrukcie a následne sa zrekonštruje tzv. mostovka. „Na oporách mosta vybudujeme novú železobetónovú rímsu, staré zábradlie vymeníme za nové, nebudú chýbať ani mostné uzávery či upravené betónové povrchy. Práce na vrchnej časti mosta a na cestnej komunikácii prebehnú za úplnej výluky dopravy na moste. Počas rekonštrukcie budú môcť vodiči využívať dočasnú obchádzku,“ doplnil Hladký. Aby sa zabránilo pádu vybraného betónu do rieky a zabezpečila sa tak ochrana život-

ného prostredia, pred stavebným štartom bude nad riekou vytvorená ochrana. „Som rád, že sme v otázke rekonštrukcie mosta našli na župe podporu a pochopenie. Pre občanov Ilavy a okolia za Váhom je funkčnosť mosta existenčnou otázkou,“ povedal primátor Ilavy Štefan Daško. Trenčiansky kraj zaplatí opravu mosta z vlastných prostriedkov, predbežne sa počíta so sumou takmer 400-tisíc eur. Ak proces verejného obstarávania prebehne bez komplikácií, rekonštrukcia by sa mohla spustiť už počas tohto leta.

(lup)

V máji do práce na bicykli

Mesiac máj už tradične patrí projektu Do práce na bicykli. Tento rok ide už o jeho piaty ročník. Organizátori kampane podporujú rozvoj nemotorovej dopravy v jednotlivých mestách.

„Jednou zo základných myšlienok totoročnej kampane je motivácia zamestnávateľov vytvárať vhodné podmienky pre zamestnancov, ktorí dochádzajú do

práce na bicykli. Pomáhajú tak vytvárať kvalitnejší život v našich mestách. Cyklostojany, sprchy či prezličky by mali byť štandardnou súčasťou každej slušnej firmy či verejnej inštitúcie,“ uviedol Národný cyklokoordinátor Peter Klučka.

V máji bude opäť bicyklovať do práce aj Trenčianska župa. Okrem tímov priamo z Úradu TSK sa do pedálov zapru-

napríklad stredoškólači a pôjdu Do školy na bicykli. „Myslím si, že Trenčianska župa žije cyklistikou. Už čoskoro otvoríme prvý úsek megaprojektu Vážskej cyklotrasy. Prvých 13,5 km z celkovej dĺžky 100 km budú môcť cyklisti prejsť z Hornej Stredy do Nového Mesta nad Váhom a späť. Stavebné práce aktuálne prebiehajú aj na úseku Púchov – Nimnica, ktorý by mal byť dokončený na konci letných prázdnin. Okrem toho kraj každoročne finančne prispieva na obnovu a značenie cyklistických trás. Mám veľkú radosť, že našu víziu Zelenej župy zdieľajú aj zamestnanci Úradu. Do projektu Do práce na bicykli sa zapájajú v čoraz väčšom počte,“ povedal trenčiansky župan Jaroslav Baška. Motiváciou pre všetkých je ohľaduplnosť k životnému prostrediu, zdravý pohyb či spoznávanie prírodných krás svojho okolia. (ver)

foto: zdroj TSK

Hľadá

sa osobnosť kraja

Poznáte ľudí, ktorí sa pričínili o rozvoj regiónu, prezentáciu a šírenie dobrého mena aj za jeho hranicami? Tak sem s nimi! Za výnimočné zásluhy a osobný prínos do verejného života župa udelí verejné uznania v podobe Ceny predsedu TSK a Ceny Zastupiteľstva TSK.

Už po druhýkrát hľadá TSK výnimočné osobnosti, ktoré sa pričínili o rozvoj kraja a jeho popularizáciu. Navrhnuť môžete jednotlivcov, ale aj kolektívy pôsobiace v oblasti spoločenského, hospodárskeho či kultúrneho života. Návrhy na laureátov môže široká verejnosť, podobne ako v minulom roku, posielat' v písomnej podobe poštou na adresu Trenčianskeho samosprávneho kraja, odovzdať ich osobne v sídle TSK alebo využiť možnosť elektronickej pošty na adresu veronika.rezakova@tsk.sk.

Každý návrh musí obsahovať údaje navrhnutého laureáta na ocenenie – titul, meno, priezvisko, dátum a miesto narodenia, v prípade kolektívov názov a adresu sídla. Dôležité je pripojiť aj údaje navrhovateľa a odôvodnenie návrhu spolu s dátumom a vlastnoručným podpisom, a to do 30. septembra tohto roka.

Víprafki

z Priepasného

Krátke príbehy, ktoré napísal sám život v obci Priepasné, sa úspešne podarilo zhrnúť do novej publikácie. Centrum tradičnej kultúry na Myjave a obec Priepasné oficiálne predstavilo knihu s názvom Víprafki – rozprávanie z Priepasného zozbierané Alžbetou Krásnou. V pútavej publikácii nájdete staršie i novšie krátke príbehy obyvateľov dnešnej obce Priepasné, ktoré sa uchovali ústnym podaním. Celkovo na čitateľov čaká 202 príbehov, tematicky rozdelených do 7 kapitol, z ktorých všetky sú zapísané v miestnom nárečí.

(bas)

MADONA

chystá návrat na Beckov

Súčasníci sa na Beckovskom hrade podujali splniť poslednú vôľu niekdajšieho majiteľa Stibora. Jeho testament sa síce nikdy nenašiel, no traduje sa, že si prijal, aby určité veci uchovali ďalšie generácie v hradnej kaplnke aj po jeho smrti. Jednou z nich mala byť beckovská Madona.

Socha vyrezaná z limbového dreva je vysoká 185 centimetrov. Dnes však toto dielo poznáme ako Madonu z Koryčan. Bola to vskutku pútnička. „V literatúre sa uvádza, že ju dal vyrobiť vojvoda Stibor s manželkou Dobrochnou po tom, čo získali hrad Beckov. Neskôr ju ich syn Stibor mladší daroval do kostola v Novom Meste nad Váhom.

„Následne však vznikli obavy, že by sa jej mohli zmocniť husiti, ktorí v tom čase dosť aktívne operovali v našom pohraničí. A tak ju Stibor mladší premiestnil späť do hradnej kaplnky,“ opisuje prvé, no zďaleka nie posledné sťahovanie Madony Peter Pastier z Beckovského hradu. Neskôr sa socha dostala do dedičstva Anny Banfiovej. Bola to katolícka čierna ovca rodiny. Keďže sa bála, že ju protestanti zničia, Madonu v roku 1595 previezla. Najskôr na hrad Cimburk, kde sa Anna vydala, no napokon socha skončila v Koryčanoch v Kostole sv. Vavrince, kde je socha dodnes.

Paradoxne, miestny farár je tiež slovenského pôvodu. Už viac ako desať rokov pôsobí na Morave a pochádza z Oravy,“ dopĺňa Peter Pastier strastiplnú cestu sochy Madony. Aj napriek týmto výpravám je Madona stále vo forme.

Aby sa naplnila posledná vôľa vojvodu Stibora, a zároveň sa nezopakoval cestovateľský osud Madony, pod rukami sochára a reštaurátora

ale z moderných materiálov, ktoré sú extrémne pevné a zároveň ľahké,“ vymenúva reštaurátor Gabriel Strassner. Takisto priznáva, že robiť reprodukciiu po kópii a s originálom len na fotke je náročnejšie, ale aj menej stresujúce... Pri práci s detailmi si všimol drobnosť na ruke batofaťa. „Všimnite si, tu z neho niečo lezie. Podľa mňa je to holubia noha, teda Duch Svätý,“

vzniká jej verná kópia. Presnejšie povedané, kópia kópie. V ateliéri na Devíne má totiž Gabriel Strassner sochu – kópiu z dekanátu Nového Mesta nad Váhom. Keďže originál je len jeden, pracuje aj s fotografiami z Koryčan.

„Kým na kópii z Nového Mesta má Madona rúcho len v podobe zlatej imitácie, socha na Beckov pôjde odetá v naozajstnom zlate. Madona však nie je z limbového dreva,

hovorí Gabriel Strassner popri nanášaní farby na oči, ktoré v konečnom dôsledku vykúzlila výraz sochy. Gotickí majstri totiž podľa neho radi zapracovávali do svojich diel akési fintičky. Podpis Gabriela Strassera bude na zadnej strane sochy.

Návrat Madony do hradnej kaplnky plánovala obec spolu so záujmovým združením Hrad Beckov už v roku 2012, keď hrad po rekon-

štrukcii otvorili pre verejnosť. „Reálne sa nám tento projekt podarilo zrealizovať o šesť rokov neskôr. Dôvody sú rôzne. Ten hlavný je praktický – viaže sa na stavebnú činnosť na hrade a rekonštrukciu samotnej kaplnky. Práve v roku 2018 uzavrieme hradnú kaplnku z dvoch strán,“ vysvetľuje Peter Pastier.

V marci pritom osadili vstupné dvere do kaplnky a na emporu. Osadené sú už aj sklené tabule do troch gotických okien a momentálne sa pracuje na kruhovej rozete. „Ak získame financie z grantu ministerstva kultúry z programu Obnovme si svoj dom, radi by sme tento rok dokončili ďalšie práce v interiéri, konzerváciu hlavic gotických pilierov klenby a následne sa pustili aj do reštaurovania omietok a malieb. Finálna fáza – uzavretie južnej strany kaplnky, vybudovanie emporu a zastrešenie priestoru sakristie, ktorá patrí ku kaplnke –, je v pláne na rok 2019,“ uzatvára Peter Pastier s tým, že týmto prácam predchádza historicko-architektonický výskum.

„Aj vďaka týmto opravám je možné uvažovať a reálne aj riešiť návrat Madony do jej pôvodného priestoru. Ide o jediný zachovaný inventár z hradnej kaplnky.“ Slávnostný sprievod, osadenie v kaplnke a aj vysvätenie je naplánované na 19. augusta 2018. Radovan Stoklasa

Kam v našom kraji?

máj - jún 2018

Termín: streda, piatok a prvá sobota v mesiaci – po zotmení do 22.00 h

Názov: Pozorovanie nočnej oblohy
Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk

Termín: 1. marec – 13. máj 2018

Názov: Výstava „Hračky minulosti“
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 27. apríl – 1. máj 2018, 4. – 5. máj 2018, 7. – 8. máj 2018, 11. – 13. máj 2018

Názov: Medzinárodný festival duchov a strašidiel – Vládca času
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: 30. apríl – 1. máj 2018

Názov: Májový kultúrny festival, XXVIII. ročník
Miesto konania: Nám. SNP, Partizánske
Web: www.muap.sk

Termín: 1. máj 2018

Názov: Trenčiansky majáles
Miesto konania: Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Názov: Farmársky jarmok
Miesto konania: Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Názov: Zamilované panstvo, stavenie mája
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Názov: Medzinárodné majstrovstvá Slovenska v motokrose
Miesto konania: Kamenný kopec, Myjava
Web: www.myjava.sk

Názov: Stiborove patálie so šašom Beckom
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 1. máj – 31. august 2018

Názov: Dobový tábor so sokoliarimi
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 3. máj 2018 o 18.30 h

Názov: Literárna cestovateľská kaviareň – Palí Hírax Baričák
Miesto konania: Hotel Panorama, Trenčianske Teplice
Web: www.literarnajar.sk

Termín: 3. máj – 1. jún 2018

Názov: Pedagog a jeho žiaci
Miesto konania: Galéria Regionart pri RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 4. máj 2018

Názov: Majáles u Štefánika
Miesto konania: kaviareň Štefánik, sála Domu armády, Trenčín
Web: http://kaviaren-stefanik.business.site

Termín: 4. máj 2018

Názov: 64. Hviezdoslavov Kubín – Podjavorinskej Bzince
Miesto konania: Bzince pod Javorinou
Web: www.tnos.sk

Anotácia: Krajská súťažná prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy detí.

Názov: Prednáška o havárii gen. M. R. Štefánika
Miesto konania: obec Priepešné
Web: www.myjava.sk

Termín: 5. máj 2018

Názov: Hviezdny cestopis – „Festival planét“
Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk
Anotácia: Virtuálne planetárium – Viditeľnosť planét slnečnej sústavy v priebehu mesiaca máj, zaujímavé konjunkcie. V prípade jasného počasia pozorovanie objektov nočnej hviezdnej oblohy. Podujatie je určené širokej verejnosti.

Termín: 5. máj 2018

Názov: DEN TANCA Trenčianskeho kraja 2018
Miesto konania: Kino Hviezda, Trenčín
Web: www.tnos.sk

Názov: Strunobranie
Miesto konania: Prievidza
Web: www.rkcpd.sk

Názov: Prechádzky mestom so sprievodcom: Mierové námestie
Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Názov: Svätofloriánska električka
Miesto konania: Trať Trenčianska Teplá – Trenčianske Teplice
Web: www.trezka.sk

Názov: Celoštátna spomienková slávnosť pri príležitosti 99. výročia tragickej smrti gen. M. R. Štefánika
Miesto konania: Bradlo, sprievodný program na Námestí gen. M. R. Štefánika, Brezová pod Bradlom
Web: www.brezova.sk

Názov: Večer o literatúre s Milanom Bunom
Miesto konania: Hotel Flóra, Trenčianske Teplice
Web: www.literarnajar.sk

Termín: 5. – 6. máj 2018

Názov: Stiborove patálie so šašom Beckom – Animačný program pre deti
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 6. máj 2018

Názov: Nositeľia tradícií
Miesto konania: Sebedražie
Web: www.rkcpd.sk

Názov: Jožka Černý a cimbalová muzika Gracia
Miesto konania: Posádkový klub Trenčín – univerzálna sála
Web: www.visittrencin.sk

Názov: Ach tie ženy, ach tí muži
Miesto konania: KS Hviezda, Trenčín
Web: agentura.luann@gmail.com; www.ticketportal.sk

Termín: 7. máj 2018

Názov: Galavečer spojený s krstom CD hudobnej skupiny TREND

12. máj

Otvorenie knižnice

Trenčianske Teplice žijú počas tohtoročnej jari literatúrou. Jednou z akcií, ktoré v rámci aktuálnej sezóny ponúknu, je aj otvorenie knižníc. Podujatie sa začne 12. mája o 15.00 hod. na Kúpeľnom námestí. Aj takýmto spôsobom sa snažia v meste spropagovať literatúru na verejných priestranstvách. „Z troch knižných búdok si bude možné knihy brať, ale aj ich do nich darovať. Do života budú uvedené slávnostným otvorením so sprievodným programom,“ uviedol Martin Jurikovič z Oblastnej organizácie cestovného ruchu. Literárna jar v Trenčianskych Tepliciach odštartovala v marci, do polovice mája sa môže verejnou každú týždeň tešiť na Literárny štvrtok – osobné stretnutie so súčasným slovenským autorom. Od konca apríla do začiatku júna sa program rozšíril aj o víkendové podujatia.

Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msks.sk

Termín: 8. máj 2018

Názov: Stiborove patálie so šašom Beckom – Hľadanie strateného pokladu šaša Becka
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 9. máj 2018

Názov: Noc literatúry
Miesto konania: centrum Trenčína
Web: www.visittrencin.sk
Anotácia: Čítanie úryvkov z kníh súčasných svetových autorov na zaujímavých miestach, ktoré sa bežne s literatúrou nespájajú.

Názov: Jan Kraus – Aneb hvězdy jak je neznáte
Miesto konania: Mestský dom kultúry, Dubnica nad Váhom
Web: www.kultura.dubnica.eu

Názov: Whiskyho cestovateľské kino – Indonézia
Miesto konania: Blue Note Jazz Club, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.blunote.sk

Názov: Myjavskí kamasi
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk
Anotácia: Výstava v Kultúrnom dome Samka Dudíka na Myjave.

Termín: 10. máj 2018

Názov: The Backwards – Beatles show 2018
Miesto konania: Blue Note Jazz Club, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.blunote.sk

Názov: Literárny kvíz s Dadom Nagym
Miesto konania: Kúpeľný hotel PAĽ, Trenčianske Teplice
Web: www.literarnajar.sk

Termín: 10. máj – 24. jún 2018

Názov: Výstava – JAN H. BLICHA 1939 – 1999
Miesto konania: GMAB, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 11. máj 2018

Názov: Radošinské naivné divadlo – Besame mucho
Miesto konania: Mestský dom kultúry, Dubnica nad Váhom
Web: www.kultura.dubnica.eu

Názov: Koncert Heligonica
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 11. máj 2018

Názov: Vlasta Redl & tichá parta – recitál

1. – 15. máj 2018

Európske solárne dni

Európske solárne dni sú najväčšou osvetovou kampaňou, ktorá je zameraná na využívanie solárnej energie v Európe. Počas posledných ročníkov dokázala osloviť státisíce ľudí vo viac ako 20 štátoch. Pre bežných ľudí predstavujú Európske solárne dni informačnú kampaň. Vďaka nej sa môžu počas prvých dvoch májových týždňov dozvedieť zaujímavé informácie o viacerých výhodách, ktoré im solárna energia môže priniesť. Rôzni organizátori po celom Slovensku predstavujú hneď niekoľko pohľadov na slnečnú energiu. Špeciálny program pripravila aj Hvezdáreň v Partizánskom. „Naša hvezdáreň ponúka návštevníkom v období od 30. apríla do 18. mája predovšetkým pozorovanie Slnka, slnečnej fotosféry a chromosféry, doplnené prezentáciami o našej dennej hviezde prostredníctvom kozmických sond a výstavných panelov,“ informoval jej riaditeľ Vladimír Mešter.

19. máj Duchajovej Jablonka

Už po piatykrát sa v Lazoch pod Makytou stretnú žiaci základných a stredných škôl z Považia, aby rozvíjali svoj umelecký talent. Prostredníctvom tvorivých dielní si zároveň pripomenú 138. výročie narodenia výtvarnej umelkyne a osvetovej pracovníčky, tamojšej rodáčky Želmíry Duchajovej-Švehlovej. „Poslaním tvorivých dielní je rozvíjať umelecké nadanie žiakov a zároveň ich podnietiť k rozvíjaniu duchovných, konzervatívnych a vlasteneckých hodnôt,“ priblížil za organizátorov Peter Fabok. Májové podujatie budú tvoriť viaceré workshopy, ktoré budú viesť lektori. Už tradične sa na tejto akcii zúčastňuje 20 až 30 žiakov. „Štartujeme v sobotu ráno približne o deviatej. Mávame tam vždy rezbársky, maliarsky krúžok, ale aj batikovanie, prácu s krosnami či počítačovú grafiku,“ doplnil Fabok s tým, že práce detí vyhodnotia a následne sprístupnia verejnosti v Dome histórie v Lazoch pod Makytou. Želmíra Duchajová-Švehlová bola prvou slovenskou maliarkou s akademickým vzdelaním, pôvodne bola kantorka a učiteľka na Lazoch.

foto: nasadihana.sk

Miesto konania: Blue Note Jazz Club, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.bluenote.sk

Termín: 11. – 12. máj 2018

Názov: Region Tour Expo 2018
Miesto konania: areál výstaviska Expo Center Trenčín
Web: www.expo-center.sk
Anotácia: 7. ročník výstavy cestovného ruchu regiónov. Aj v tomto roku sa na veľtrhu predstaví krajská organizácia cestovného ruchu Trenčín región, ktorá v rámci svojej expozície odprezentuje krásy Trenčianskeho kraja.

Termín: 12. máj 2018

Názov: Deň matiek
Miesto konania: Čachtický hrad
Web: www.cachtice.sk

Termín: 12. máj 2018 od 12.00 h

Názov: PODJAVORINSKÉ FOLKLORNE SLAVNOSTI – VI. ročník
Miesto konania: amfiteáter na vrchu ROH Lubina
Web: www.tnos.sk

Názov: Míľa pre mamu
Miesto konania: pri Kine Mier v Považskej Bystrici
Web: www.mcvcielka.sk; www.pxcentrumpb.sk

Názov: XXIV. Koštovka páleného
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Názov: Traja tučniaci
Miesto konania: KS Hviezda, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Názov: Rekonštrukcia bitky z Americkej občianskej vojny
Miesto konania: Maleník, lokalita Chrásť, Bzince pod Javorinou
Web: acw.malenik@gmail.com; www.ajdnes.sk

Termín: 12. – 13. máj 2018

Názov: Doba a život Štibora zo Štiborcu
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 12. – 13. máj 2018

Názov: Dni majstrov
Miesto konania: Bojnice
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 13. máj 2018

Názov: Deň matiek
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 14. máj 2018

Názov: Fotoklub
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 15. máj 2018

Názov: Hudobno-zábavný program: To najlepšie od...
Miesto konania: Dom kultúry Javorina, Stará Turá
Web: www.dkjavorina.sk

Termín: 18. máj 2018

Názov: Noc v hviezdnej galérii
Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk

Termín: 18. máj 2018

Názov: Tancujeme Quadrille
Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 19. máj 2018

Názov: Slávnostné otvorenie Mierového námestia
Miesto konania: Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Názov: Stredoveké módné dni
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Názov: Night run 2018
Miesto konania: Trenčiansky hrad, Trenčín
Web: www.trencianskypolmaraton.sk

Názov: Pavučinka
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Názov: Noc múzei a galérii
Miesto konania: centrum Trenčína
Web: www.visittrencin.sk

Názov: Strážovská 50
Miesto konania: Trenčianske Teplice
Web: www.strazovska50.sk

Názov: Noc múzei a galérii
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Názov: Noc múzei a galérii
Miesto konania: GMAB, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Názov: Joga na hrade
Miesto konania: Čachtický hrad
Web: www.cachtice.sk

Názov: Cena Karla Čapka
Miesto konania: Kino Prameň, Trenčianske Teplice
Web: www.literarnajar.sk

Termín: 20. máj 2018

Názov: Klamstvo
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Názov: Pieseň prútia
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 25. máj 2018

Názov: Piatky pre deti: Ľadové kráľovstvo
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Názov: O CENU DOMINIKA TATARKU
Miesto konania: Plevník-Drienové
Web: www.pospb.sk

Názov: Vo vine sú hviezdy
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Názov: FK Kassandra: Belgica
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kultuabn.sk

Termín: 25. – 27. máj 2018

Názov: Bikefest 2018
Miesto konania: Bikepark Kálnica
Web: www.bikefest.sk

13. – 17. a 20. – 24. jún Rozprávkový zámok /

Ako išlo vajce na vandrovku

Špeciálny rozprávkový festival budete môcť zažiť v júni na Bojnickom zámku. Ide o jedno z najúspešnejších a najnavštevovanejších kultúrnych podujatí na Slovensku. Rozprávkový zámok spája kvalitné literárne scenáre s autentickým prostredím romantickej dominanty Bojníc. Námet na aktuálny ročník pochádza zo známeho príbehu Ako išlo vajce na vandrovku. „Hlavným hrdinom je odvážne vajce, ktoré sa vydáva na vandrovku objavovať svet. Príbeh je nádhernou ukážkou toho, aké dôležité je mať na ceste životom okolo seba tých správnych priateľov, s ktorými nie je žiadna nástraha neprekonateľná,“ píše Slovenské národné múzeum – Múzeum Bojnice na svojej webovej stránke. Podujatie bude mať charakter vandrovky, teda putovania po svete s cieľom zbierať skúsenosti. Za každé dobrodružstvo a každú prekonanú prekážku získajú návštevníci náramok priateľstva.

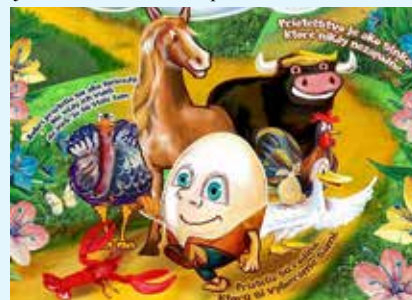

foto: facebook

Termín: 26. a 27. máj 2018

Názov: Folklorný festival
Miesto konania: Kúpeľné námestie, Trenčianske Teplice
Web: www.teplice.sk

Termín: 27. máj 2018

Názov: RND a SFuk – Malý veľký muž
Miesto konania: Dom kultúry, Partizánske
Web: www.partizanske.sk

Termín: 27. máj 2018 od 11.00 h do 16.00 h

Názov: Oficiálne otvorenie Hangáru X
Miesto konania: Penzión na letisku Trenčín
Web: www.hangarx.sk

Termín: 27. máj 2018

Názov: Teplanská májová pohoda
Miesto konania: Trenčianska Teplá
Web: www.tnos.sk; www.trencianskatepla.sk

Názov: Bezhraničné valašenie
Miesto konania: Horská chata Kohútka, Nový Hrozenkov
Web: www.pxcentrumpb.sk

Názov: Rozprávkový nedeľný brunch
Miesto konania: Kúpele Zelená žaba, Trenčianske Teplice
Web: www.literarnajar.sk

Názov: Dámska jazda s Lujzou a Didianou / Sit down ladies comedy
Miesto konania: Kursalon Trenčianske Teplice
Web: www.literarnajar.sk

Termín: 31. máj – 6. jún 2018

Názov: AMFO Trenčianskeho kraja – 22. ročník krajskej postupovej súťaže amatérskej fotografie
Miesto konania: Výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja
Web: www.tnos.sk

Termín: 31. máj – 24. jún 2018

Názov: Výstava pedagógov SUŠ Trenčín
Miesto konania: GMAB, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: jún

Názov: Stretnutie s vesmírom – vesmír na dosah
Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk

Termín: jún

Názov: Dobšinského rozprávkovo

Miesto konania: Považské osvetové stredisko v Považskej Bystrici
Web: www.pospb.sk

Termín: 1. jún 2018

Názov: Deň detí
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 1. – 2. jún 2018

Názov: 110. výročie úmrtia grófa Pálfiho
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: 1. jún 2018

Názov: Interaktívna výstava „Aeronautica“
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 1. jún 2018

Názov: deň detí
Miesto konania: Námestie gen. M. R. Štefánika, Brezová pod Bradlom
Web: www.brezova.sk

Termín: 2. jún 2018

Názov: Deň detí – astrovíkend – zážitková astronómia
Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk

Názov: Deň detí s električkou
Miesto konania: Trať Trenčianska Teplá – Trenčianske Teplice
Web: www.trezka.sk

Názov: Mrazivá téma s Robertom Rothom
Miesto konania: Kino Prameň, Trenčianske Teplice
Web: www.literarnajar.sk

Názov: Farmársky jarmok
Miesto konania: Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Názov: Deň detí

Miesto konania: Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk
Anotácia: Osláve s deťmi ich sviatkov v centre mesta. Čakajú ich hry, súťaže, rôzne vystúpenia a kopec zábavy.

Termín: 2. jún 2018

Názov: Prechádzky mestom so sprievodcom: Trenčianske povesti
Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Názov: Myjavská päťdesiatka
Miesto konania: kopaničiarsky región
Web: www.myjava.sk

Názov: Deň detí
Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 2. – 3. jún 2018

Názov: Deň detí – Cesta rozprávkovým kráľovstvom
Miesto konania: Park miniatúr, Podolie
Web: www.parkminiatur.sk

Termín: 2. – 3. jún 2018

Názov: Šašo Becko deťom
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 3. jún 2018

Názov: Castrum – Lukostrelecký turnaj
Miesto konania: Čachtický hrad
Web: www.cachtice.sk

Termín: 5. jún – 31. august 2018

Názov: Výstava „Aký kroj, tak sa stroj...“
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 6. jún 2018

Názov: Návraty Vojtecha Bucka do rodnej Libichavy
Miesto konania: Libichava
Web: www.tnos.sk

Termín: 6. jún – 28. jún 2018

Názov: Rastislav Haronik
Miesto konania: Galéria Regionart pri RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 8. jún 2018

Názov: 140 StefanikTrail a StefanikMiniTrail
Miesto konania: Bradlo
Web: www.brezova.sk

Termín: 8. – 9. jún 2018

Názov: Staroturiansky jarmok 2018
Miesto konania: Stará Turá
Web: www.staratura.sk

Termín: 9. jún 2018

Názov: Deň zdravia
Miesto konania: Kúpeľné námestie, Trenčianske Teplice
Web: www.teplice.sk

Názov: Považskobystrický pohár v diskotancoch
Miesto konania: Mestská športová hala, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Názov: Trenčianske folklórne slávnosti – XXXVIII. ročník
Miesto konania: amfiteáter v Mníchovej Lehote
Web: www.tnos.sk

Názov: BEH NÁDEJE
Miesto konania: CMZ/pred kinom Mier, Považská Bystrica
Web: www.zmiecka-pre-sny.sk, www.pxcentrumpb.sk

Termín: 9. – 10. jún 2018

Názov: Drak v studni
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 9. – 10. jún 2018

Názov: Brvništské hody
Miesto konania: areál OčÚ, Kultúrny dom, Brvnište
Web: www.pospb.sk

Termín: 10. jún 2018

Názov: Medzinárodný deň detí na hrade
Miesto konania: Čachtický hrad
Web: www.cachtice.sk

Názov: Deň obce záriečie, oslavy 100. výročia vzniku ČSSR
Miesto konania: amfiteáter, Záriečie
Web: www.pospb.sk

Termín: 11. jún 2018

Názov: Fotoklub
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 12. jún 2018

Názov: ONA a ON TOUR
Miesto konania: Športová hala MŠK, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

22. - 24. jún 57. regionálny zraz turistov v Uhrovci

Aktívni turisti môžu záver júna stráviť v Uhrovci. Obec a KST Kamarát Uhrovec v spolupráci s Regionálnou radou KST Topoľčany organizujú už 57. regionálny zraz turistických nadšencov. Trojdňový program odštartuje v piatok o 16.00 hod. prezentáciou účastníkov v telocvični školy. Nasledovať budú športové hry, prechádzky po okolí, beseda s bývalými uhrovskými turistami a táborák pri kaštieli. Ako informovala vedúca organizačného štábu Alena Borszéková, sobota už bude patriť jednotlivým túram. Najdlhšia, viac ako 20-kilometrová trasa pôjde z centra Uhrovca cez Striebornicu k trom jaskyniam – Melkovú, Čerešňovú a Hradnú, z hradu cez Rovienky na Holý vrch, Jankov vršok a späť do Uhrovca. Menej nároční turisti pôjdu tiež k jaskyniam, na hrad a následne späť do Uhrovského Podhradia. „Zraz tradične nie je len o zdolávaní kilometrov, je to predovšetkým spoločenská udalosť,“ doplnila Borszéková. O 19.00 hod. sa už turisti stretnú pri táboráku, kde odovzdajú zrazovú štafetu a vystúpia folklórne skupiny. Posledný deň sú na programe sväté omše, pričom o 12.00 hod. sa celé podujatie ukončí. Kataster obce Uhrovec, ktorá si v tomto roku pripomína 760. výročie prvej písomnej zmienky, sa stal naposledy dejiskom regionálneho zrazu v roku 1998.

Termín: 14. jún 2018

Názov: KUBO
Miesto konania: Mestská športová hala, Partizánske
Web: www.partizanske.sk

Termín: 15. a 16. jún 2018

Názov: Dni mesta
Miesto konania: pred Mestským úradom, CMZ Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk, www.povazska-bystrica.sk

Termín: 15. – 17. jún 2018

Názov: Medzinárodný folklórny festival Myjava 2018
Miesto konania: Amfiteáter Trnovec, Myjava
Web: www.myjava.sk
Anotácia: 59. ročník Medzinárodného folklórneho festivalu Myjava 2018.

Termín: 15. – 17. jún 2018

Názov: Divadelná dielnia 2018
Miesto konania: ZŠ s. Andreja-Svorada a Benedikta Trenčín
Web: www.tnos.sk

Termín: 16. – 17. jún 2018

Názov: Medový víkend
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 17. jún 2018

Názov: Kultúrne leto
Miesto konania: Mestský park, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturalbn.sk

Termín: 18. – 22. jún 2018

Názov: Kresané z dreva
Miesto konania: Lesopark v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 18. – 23. jún 2018

Názov: Ora et Ars Skalka 2018
Miesto konania: Malá Skalka, Veľká Skalka
Web: www.visittrencin.sk

Termín: 19. jún 2018

Názov: Medzinárodný kultúrno-historický seminár „Okno do histórie pozorovania hviezd“
Miesto konania: Kongresová sála Trenčianskeho samosprávneho kraja
Web: www.tnos.sk

Termín: 21. jún 2018

Názov: ODY MÓDY
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.tnos.sk

1. a 2. jún 2018 Festival TU ŽIJEM!

Bánovský festival TU ŽIJEM! má podtitul „festival zdravia, pohybu a živé kultúry“. Zameriava sa na spolupatričnosť s mestom, taktiež poukazuje na aktivity, ľudí a témy v jeho bezprostrednom okolí. V poradí piaty ročník podujatia sa koná v rámci projektu Európa pre občanov, ktorý prepája občiansku komunikáciu naprieč Európskou úniou spoločnými aktivitami partnerských miest. Festival v Bánovciach nad Bebravou vyvrcholí 1. júna, kedy sa bude na Námestí L. Štúra besedovať na témy občianskeho aktivizmu, ekológie a životného prostredia či tolerancie v spoločnosti. Organizátori zároveň pripravili aj ďalšie aktivity. „Na najväčšom sídlisku v meste budú umelci z partnerských miest tvoriť sochy, ktoré budú stabilnou súčasťou drobnej umeleckej architektúry v meste. V záverečnom programe na námestí vystúpia okrem hlavného hosťa, slovenskej kapely Billy Barman, domáce aj zahraničné súbory a umelecké združenia,“ povedala riaditeľka mestského kultúrneho strediska Zuzana Janáčková. Deti z partnerských miest vystúpia so spoločným repertoárom piesní, vytvoreným len na túto príležitosť. V rámci podujatia sa tiež odprezentujú domáce športové kluby a združenia, jeho súčasťou bude aj remeselný jarmok.

foto: bánovce.sk

Anotácia: Stredoveká módna prehliadka na Trenčianskom hrade.

Termín: 21. – 24. jún 2018

Názov: IFF TT- Festival filmov a umenia
Miesto konania: Kino Prameň, Kúpeľný park, Mesto Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Termín: 21. – 24. jún 2018

Názov: Art In Park
Miesto konania: Kúpeľný park, Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Termín: 22. jún 2018

Názov: Obývačka pod platanom
Miesto konania: Námestie E. Štúra, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 22. – 23. jún 2018

Názov: Festival Divné veci 2018
Miesto konania: Stará Turá
Web: www.staratura.sk

Termín: 22. jún 2018

Názov: Považská rockuje / Rockeri deťom
Miesto konania: plocha tréningového futbalového ihriska za mestskou plavárňou, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 22. – 23. jún 2018

Názov: Hornonitrianske folklórne slávnosti
Miesto konania: Lešopark v Prievdizi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Hlavný program folklórneho festivalu – 33. ročník.

Termín: 23. jún 2018

Názov: Hradný biograf
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Názov: Jánske ohne + Koncert MAOK
Miesto konania: Čachtický hrad
Web: www.cachtice.sk

Termín: 23. – 24. jún 2018

Názov: HRAdisko
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 24. jún 2018

Názov: Nositelia tradícií
Miesto konania: Kultúrny dom, Papradno
Web: www.pospb.sk

Názov: Belušský jarmok 2018

Miesto konania: Beluša
Web: www.belusa.sk

Názov: Rugged Race Street

Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 28. jún – 12. august 2018

Názov: Výstava – Miroir Noir NATURE MORTE
Miesto konania: GMAB, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 28. jún – 12. august 2018

Názov: Martina Rötlingová, Simona Papšová SELFIE YOURSELF!
Miesto konania: GMAB, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 29. jún 2018

Názov: Petropavlovská slávnosť
Miesto konania: Dukelská ulica, sídlisko Lány, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Anotácia: Kultúrno-spoločenské podujatie pre obyvateľov sídliska Lány.

Názov: Summer street party

Miesto konania: pred mestským úradom v Považskej Bystrici
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 29. jún 2018

Názov: Hurá prázdniny
Miesto konania: Námestie gen. M. R. Štefánika, Brezová pod Bradlom
Web: www.brezova.sk

Termín: 29. – 30. jún 2018

Názov: Príbehy z Trenčína
Miesto konania: Lodenica, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Termín: 30. jún 2018

Názov: Leto na hrade
Miesto konania: Čachtický hrad
Web: www.cachtice.sk

Termín: 30. jún 2018

Názov: Teplické struny
Miesto konania: Amfiteáter ZŠ, Trenčianske Teplice
Web: www.teplice.sk

Termín: 30. jún – 1. júl 2018

Názov: Dych fest
Miesto konania: Partizánske
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Festival dychových hudieb.

Názov: Vikend s renesanciou

Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Z POŠTY

Ešte raz Vám pekne ďakujem za knihu. Do budúcnosti prajem len všetko najlepšie, hlavne zdravie, ostré pero, aby sa aj Váš „Trenčín Región“ stal ešte obľúbenejší.

Elo Beďatš

Vážená redakcia, vážim si Váš časopis, s radosťou ho čítam, máte veľmi zaujímavé čítanie. Som staršia žena a veľmi sa vždy teším na Váš časopis. Teraz je už začiatok marca a neviem, či ho nájdem v schránke, lebo minulý rok sme ho hádam pol roka nedostali.

Čitateľka Margita z Udiče

Pani Margita, môže sa stať, že niekedy noviny „zablúdia“ alebo ich len v schránke prehliadnete spolu s reklamnými letákmi. Ak sa náhoda stane Vám, alebo aj iným našim čitateľom, že noviny v stanovenom termíne nedostanú, určite nám dajte vedieť a budeme sa to snažiť vyriešiť.

Rétori znova v Uhrovci

Okrem toho, že Eudovít Štúr a Alexander Dubček sa narodili v jednom dome, spoločný mali aj talent zaujať slovom. Obaja boli skvelí rétori a v ich sľapajach pokračuje aj v súčasnosti mnoho mladých ľudí. Študenti základných a stredných škôl už 23 rokov súperia v Uhrovci, pričom ich zbraňami sú ich vlastné slová. Ide totiž o súťaž rétorov – Štúrov a Dubčekov rétorický Uhrovec

–, ktorí súťažia podľa vekových kategórií. Buď prerozprávajú a doplnia prečítaný príbeh, alebo nasпамáť prednesú pripravený text.

Spomedzi stredoškôľakov sa tentoraz na prvom mieste umiestnil Daniel Baláž z Gymnázia Eudovíta Štúra v Trenčíne. Cenu predsedu TSK získala Karolína Kiripolská a ocenenie starostky Uhrovca Zuzany Máčekovej putovalo do rúk

Tamary Richtárechovej (obe sú študentky Gymnázia Janka Jesenského v Bánovciach n./B). Súťaž mladých rétorov si nedal ujsť ani syn Alexandra Dubčeka Milan Dubček. Ocenil tiež dlhoročnú prácu Rudolfy Novotnej, ktorá sa venuje mládeži, špeciálne príprave žiakov na rétorické podujatia. Ocenenie si odniesla aj starostka obce Uhrovec za pomoc pri organizovaní rétorických súťaží.

Otestujte si vedomosti o Dubnici a okolí

1. Kosti ktorého zvierat'a sa našli pri výstavbe dubnickej fabriky?

- a) zubra
- b) mamuta
- c) pravekého medveda

2. Koľké narodeniny vlni oslávila Nová Dubnica?

- a) 50
- b) 20
- c) 60

3. Súčasťou dubnického parku bola kedysi oranžéria. Viete, aký názov dnes nesie tento historický park?

- a) Park Jána Baltazára Magina
- b) Mestský park
- c) Park grófký Ifigénie

4. V ktorom meste získal Ján Zachara olympijský medailu?

- a) Kodaň
- b) Helsinky
- c) Petrohrad

5. Aké jedlo si v roku 2010 vychutnal Tomáš Kopecký z najcenejšej hokejovej trofeje?

- a) držkovú polievku
- b) sviečkovú na smotane
- c) bryndzové pirohy

1/b, 2/c, 3/a, 4/b, 5/a
Správne odpovede:

Trenčín región, dvojmesačník, máj – jún 2018, číslo: 3, ročník III., vyšlo: 4.5.2018. **Vydáva:** Trenčín región, krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR), adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO: 42377897, poštová adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Frývaldská, Veronika

Rezáková, Veronika Matyášová. **Redakcia:** Radovan Stoklasa – šéfredaktor a kolektív autorov. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: redakcia@trenclinregion.sk, web: www.trencinregion.sk.

Náklad: 110 500 ks, distribúcia v Trenčianskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: www.trencinregion.sk.

Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa.

Redakčná uzávierka čísla III/III: 27. apríla 2018, najbližšie číslo vyjde 6. júla 2018.

Križovka

V križovke je ukrytá pranostika na máj.

Pranostika	pomocný motor	3. časť tajničky	skratka krvného faktora	čln na Rýne	netvorivo sa uč (slang)	konzer-vujem dy-mom	Autor križovky: Juraj Mitošinka	školák (zastar.)	mastia, natierajú	značka amerícia	utešuj	druh a radca Mohameda	Pomôcky: Anas, Uni, alma, šar-ha, sambo	2. časť tajničky	advokát (zastar.)
pradením spracujú							ohava (expr.)						Zákonník práce prudko hádz		
nemecké mužské meno							výklad druh revolvera								
solmizač-ná slabika			kvíkanie žľab na kŕmenie ošipaných							šinter anóda, po česky					
skratka východo-severo-východu				napúšťajú smolou čím ďalej							podanie (šport.) oraním obhrnie				
točí, krúti							zviečená hadia koža vlhčili slinami					oxid pro-taktinový miešaná zelenina			
mólo, po česky						vysoký vek cudzie muž.meno							EČV Devty stávali sa tmavšími		
oraním ubral							narado-vaná málo osvetlená								
pomocník majstra								mužské meno druh zápasenia							
skratka pre otravné látky			nesením doprava dovez							štát v jz. Ázii neodsekni					mužské meno
citoslovce naznačujú-ce udretie				Lubomíra (dom.) stúpenec teizmu					obluda pochod (zastar.)						
Pomôcky: opart, ten-zor, rotel, iroko, aak	stápol, zmeravel	skr. rádiotelefonu 4. časť tajničky				odlamujeme zatínáme					indická tanečnica syn kráľa Jeroboama				
miesením utvorí							krovitá rastlina často platíť					obyvateľ Indie mužské meno			
stáva sa sivým							útlak optické umenie						značka iónia hotel v autobuse		
tesol								štipkám (expr.) súvisiaca s lénom							
pôsobením tepla rozpúšťal									získa dojením rozlodenie (kníž.)						
značka pre nano-volt			neodborní-ci (pejor.) africký tik								opotrebe-nie povr-chu trením zohrievajú				
etruská bohyňa latinského pôvodu				Ernest (dom.) chorobná zúrivosť						pohne kartová hra				oválna plocha	detská hračka
staršie talianske platidlo					naplnač (anat.) celý, po anglicky							zivočíšny tuk kuter s plachtou			
Pomôcky: Abia, asor-ta, koma, Aram, keč	kmotor (hovor.) citoslovce zasyčania						malý valec vari, azda						predložka so 6. pád. ECV Malaciek		
mláďa sokola															
plakat (expr.)									1. časť tajničky						
									doučovalo						

Výhercom križovky posielame cestovný lexikón

Do redakcie nám prišlo dovedna 132 správnych riešení križovky magazínu Trenčín región. Z nich sme vyžrebovali piatich šťastlivcov, ktorí získali Cestovný lexikón, ktorý venuje Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR).

Sú to: Zuzana Jánošková, Pravec, Elza Dadíková, Prievizda, Eva Hájovská, Nemšová, Irena Rusnáková, Turčianske Teplice, Pavel Valach, Nová Bošáca.

V aktuálnej križovke sa skrýva pranostika na máj, riešenia posielajte do 10. júna 2018 na redakčný email: redakcia@trenclinregion.sk alebo poštou na adresu: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. Držíme palce!

foto: www.ontrac.sk

Doktor Kapacita

Prezeráme si hodnotenia otorinolaryngológa – teda krčného lekára Petra Ráca. Pišu ich samotní pacienti, pre ktorých je okrem odbornosti dôležitý aj prístup. Podľa ich skúseností svoju prácu nerobí na sto, ale rovno na dvesto percent. Označujú ho za majstra vo svojom odbore a ďalším pacientom odporúčajú merať cestu za ním aj z väčšej diaľky. Precestované kilometre vynahradí starostlivosť a dobrý zdravotný stav po jeho zákroku. Niektorí ho dokonca označujú za „kapacitu svetových parametrov“.

Peter Rác je však uznávaný odborník aj medzi kolegami. A aj vďaka tomu bol v roku 2015 menovaný ministrom zdravotníctva SR za krajského odborníka pre ORL a chirurgiu hlavy a krku v Trenčianskom kraji.

Rodák z Trenčianskej Teplej sa narodil do robotníckej rodiny. Rodičia však trvali na tom, aby všetkých päť detí študovalo a pracovalo. Povedzme si úprimne, asi to nemali také jednoduché, keď si okolie všíma a posudzuje ľudí aj podľa farby pleti. Samotný Peter Rác to však nikdy nevnímal. A vraj mu nikto tmavší tón pleti nevyhadzoval na oči.

„Medicínu som študoval v Hradci Králové, kde ma prijali na prvý šup. Medzi spolužiakmi som mal

študentov z Jemenu či Líbye. Dôležité bolo štúdium a výsledky. Nikto vám nedal nič zadarmo, nikto vám nič neodpustil,“ spomína na študentské časy Peter Rác.

Meno si vybuďoval vo vojenskej nemocnici v Ružomberku, kde pôsobil ako primár. Vie, že pacienti si medzi sebou hovoria: „Chod' za Ráčom, to je ten Cigán,“ ale nebe-

Krčný lekár Peter Rác získal cenu Roma spirit 2017

rie to v zlom. No od kolegov nič podobné nepočul. Sám dokonca zvažoval, či si má prevziať cenu Roma spirit 2017. Tú totiž organizátori odovzdávajú ľuďom, ktorí sa pričínili o zlepšenie situácie Rómov v krajine.

„Dlho som zvažoval, či ho prijmem. Navrhol ma vraj pacient, ktorému som mal zachrániť život. Áno, to niekedy človek v medicíne urobí,“ nezaprie svoj pohľad laureát 9. ročníka Roma Spirit v kategórii Osobnosť. „Osobne sa cítim ako Slovak, nemám pocit, že by som urobil niečo výnimočné pre Rómov. Snažím sa robiť svoju robotu najlepšie, ako viem. A pre všetkých rovnako. No možno pre niekoho môžem byť pozitívny vzor,“ hovorí Peter Rác o dôvodoch, prečo si nakoniec ocenenie Roma Spirit išiel prevziať.

Samotní organizátori podujatia dopĺňajú, že doktor Rác už viac ako 20 rokov prispieva k búranie stereotypov a predsudkov v spoločnosti. Aj vďaka tejto ankete sa zaneprázdnený lekár obzrel za svojím pracovným životom. „Chceli, aby som poslal životopis. Takže som mal po rokoch príležitosť porozmýšľať a premyslieť si, kadiaľ viedli moje kroky. Práve teraz sa mi vracajú spomienky, kde som pôsobil, ako som tam pôsobil, ale aj kto na mňa a moju prácu vplýval,“ spomína na obdobie, keď sa na chvíľu pristavil a rekapituloval.

Peter Rác pôsobí v Nemšovej a vedie jednoduchú ORL chirurgiu v považskobystrickej nemocnici. Prácu lekára berie podľa vlastných slov ako poslanie, každého pacienta si váži a je pripravený pomôcť mu.

„MUDr. Rác je profesionál, charizmatiký muž a človek s dobrým srdcom. Má ľudský prístup, je otvorený a s pacientom hovorí na rovinu. A ešte je aj vtipný, žiadny „suchár“. Nedáme na neho dopustiť a odporúčam ho každému, kto má problémy s ušami, nosom alebo hrdlom :) Veľké ďakujem, pán doktor. Keby boli všetci lekári ako MUDr. Rác, na naše zdravotníctvo by nikto nenadával,“ dopĺňa citátom z hodnotenia jednej z pacientok. A my všetkým prajeme veľa zdravia.

(gab)